

Сергій
ЦУШКО

СОНЦЕ
ОСЕНІ

Сергій ЦУШКО

СОНЦЕ ОСЕНІ

ЗАМІСТЬ ПОРТРЕТА

Це нікому нічого не дасть,
та й мені, власне, нічим гордитись:
чорно-лиса сивіюча масть —
ну на що тут дивитись?

І не зовнішнім — якби й хотів —
привертають увагу поети.
Ви вдивіться у риси рядків —
там портрет мій знайдете...

Сергій Цушко

СОНЦЕ ОСЕНІ

Вірші й переклади

Київ
Університетське видавництво
ПУЛЬСАРИ
2010

ББК 84.4УКР6
Ц91

Книжка містить нові поезії,
лише окремі з них входили
до збірок “Мій майдан”
і “Закоханий мандрівець”,
а також переклади з білоруської,
грузинської, литовської
та польської мов.

Нерідко автор свідомо балансує
на межі поезії і прози, шукаючи
стежки не лише до поціновувачів
метафори та образу, а й до тих,
що рідко беруть у руки
поетичні тексти.

ISBN 978-966-2171-64-8

© Цушко С. В., 2010

© Міщук А. В., художнє
оформлення, 2010

© Університетське видавництво
ПУЛЬСАРИ, 2010

Не соліст. Людина хору.
Тільки в зв'язці йду на гору.
Та проте свій голос маю
і з чужого не співаю.

Перемог солодкий хміль —
стимул, а не самоціль.
Вірний друзям і пісням —
славі й нотки не відаю.

М АЙСТЕР

СЛОВА

Ну, що б, здавалося, слова...

Т. Шевченко

Що голосніше — до нестями,
то імовірніш загублю...

Не вчаться перед дзеркалами
праінстинктивного “люблю”.

Науку болю вчить віками
бездумна сила молода.

І в далеч незворотну: “Мамо!” —
все глибше в душу запада.

Дід сивий і мала дитина —
ведем свій неповторний шлях.

І заповітне “Батьківщина”
ховаєм глибоко в серцях.

Так. Є вони. Їх небагато.

І особливі в них права.

І, як незаймані дівчата,
між нас живуть святі слова.

Із ними, мабуть, вмерти можна.

Та краще — жити. Й кожний день
нести їх широко і неложно
в одвічну працю, шал пісень.

МАЙСТЕР

Михайлові Горловому

Розімну, як глину, слово,
видобуду з нього душу.
До зерна, першооснови
я дістатись вкотре мушу.

Розігрію словом глину,
дам душі крилатій тіло,
щоб зі світом безупинно
форми й звуки говорили.

Світ холодний рознуртую,
розбуджу людей поснулих.
Мову предків хай почують —
ту, що зрадили, забули.

Хай самі себе пізнають
в гордих — богорівних — злетах,
знайдуть у собі й плекають
сутність Майстра і Поета.

* * *

Не бійся людини,
що несе поклажу,
не бійся задуманої
або оточеної дітьми —
остерігайся самого себе,
якщо в тебе порожні
руки,
душа,
серце.

* * *

Не люблю, щоб мене вибирали —
у житті чи у конкурсній грі,
узурпатори чи ліберали,
чи внизу, чи, тим більш, нагорі.

Не люблю, щоб мені диктували
нормотворці нові чи старі,
бо я сам собі — кодекс правил,
сам собі і суддя, і журі.

Не люблю, щоб мене утішали,
кепкували — свої й вороги,
щоб про гнівного мене казали,
що я встав не з тієї ноги.

Знаю, як у житті це буває,
коли посміх чи глум обпече...

Друг спіткнувсь — не стоятиму скраю,
просто мовчки підставляю плече.

ОРГАНІСТ

Ді-джей із ери менестрелів,
чаклун прелюдій, фуг і мес
підносить музику до стелі,
здіймає душі до небес.

Хіти готичної епохи
гримлять в динаміках склепінь —
аж примовкають скоморохи
і шлягери гріхопадінь.

Тусовка мовчазна й строката.
Хоч міра в кожного своя,
звучить однаково токата
для лоха і для крутія.

Ще довго чистий звук високий
відлунюватиме коцьол.
А ми підемо в світ широкий,
де секс, політика, футбол.

* * *

Не задля слів, не задля рим,
а квіткою посеред бруду.
Поезія — всього лиш грим
в театрі вічного абсурду.

Благенькі шати на кону,
де всі — як придивитись — голі.
Наївна спроба — осягнуть
буття підтексти і паролі.

Де роль щоразу — хоч нова —
мов нескінченна естафета,
бо всяк хоч слово додавав
до неповторного лібрето.

Де слава — бутафорний дим.
Зате завжди реальні втрати.

Поезія — мов шлях у Рим.
Йти все життя.
І не дістатись.

* * *

Ми — стеля для своїх дітей,
а може — клітка.

Власне, перепона.

І кожне з них — маленький Прометей,
що вирватися хоче із полону
одноманітних буднів, із нудьги,
обмеженості тих, що перед ними,
у кого в серці вже нема снаги
злітати ввись, розтоплювати зими,
хто сам бунтівником в дитинстві був,
спізнати прагнув світ за видноколом,
та поклик мрій і смак бажань забув
і став, як всі, натоптувати воло.
Тож в інкубаторі глухих бабусь і мам,
в концтаборі виховників незрячих
дитинство знов і знов гука: “Я сам!”
і протестує, і невтішно плаче.

Ступити б їм назустріч хоч би крок,
злетіти разом з ними до зірок...
Та нам вертатися в дитинство лінь,
на метушню розтринькуємо сили.
Над нами — стеля попередніх поколінь,
що над собою стелю не пробрили...

* * *

Марії Павілоненє

Ми живемо водночас усюди:
там, де в цю мить п'ємо вино
або пишемо лист,
у споминах тих,
з ким пили вино вчора
і хто виглядатиме листа завтра.

Ми жили вже тоді,
коли довкола чекали
нашого народження,
й житимемо доти,
доки нас оберігатиме
від тліну забуття
хоча б одна приязна згадка.

І тому дати народження й смерті —
проста умовність,
непорозуміння.
Й тому, спілкуючись із друзями,
цілуючи кохану,
пишучи листи й вірші,
ми даруємо Вічність комусь
і п'ємо її живої води навзаєм.

* * *

Носимо в собі океан доброти.
Переповнені по вінця,
бува, недоречно вихлюпуємо його
на зустрічних,
що або носять в собі брилу льоду,
або, мов розпечені сковорідки,
спалахують вибухом пари.

Тож мимоволі
гамуємо хвилі,
прямуємо в пустелю самотності,
плекаємо в ній оазу надій,
що колись-таки
забреше туди
хоч одна
спрагла
душа.

* * *

Метеликові тижні
мерехтливо пролітають
мимо невправних рук,
та лиш інколи,
спіймані сачком трудолюбства
і пришпилені булавкою натхнення,
лишають яскраві зарубки
в незворушних календарях.

Мільярдами піщинок
можна заповнити безліч годинників
і обставити ними виднокрай —
нехай шелестять.
Може, хоч так біль проминання
спонукатиме лишитись у часі
неповторним метеликом емоцій
або зарубками мозолястих думок.

РІЧКА ДИТИНСТВА

Метка онука сивого Дніпра,
зеленокоса річка-невеличка —
я в тебе, як в люстерко, зазираю,
а ти мені всміхалась, як сестричка.
Ми народились у однім краю
й не раз, немовби взявшись за руки,
блукали у весняному гаю
і мчали за метеликом на луки.
Нас кликали незвідані світи,
манила доля віщою зорею.
І рушили в дорогу я і ти
за мрією веселою своєю.

Завад щодалі усе більш стає,
нас розвели і радощі, і горе.
Тепер і русло в кожного своє,
і кожен у своє впадає море.
Пізнали ми за версти і роки
і відкриттів свята, і біль утрати.
Притишуєм уже свій плин швидкий,
і тягне так до витоків вертати.
Туди, де дощ танцює на воді,
де карасі тріпочуть у зеберку,
де ми — хоч сиві — й досі молоді
в блакитнім доброзичливім люстерку.

* * *

рушники запеклись...
Тарас Мельничук

То не святкові барви
червоних і чорних ниток.
Це — кров голкою сколотого полотна
і почорнілі синці
його щасливого плачу.

Мистецтво — страждання...

ТВОРЧИСТЬ

Приходять незнайомі слова,
стають у незрозумілі речення,
творють неспівладне нам життя
і безслідно просипаються
між безвільних пальців.
Що ж лишається
у судомерно стиснутих жменях?..

* * *

Вирошуємо городину,
щоб їсти
і продавати людям.
Люди з'їдять її
та й підуть у свої кабінети,
щоб продавати за безцінь
інших.

Отоді з'їдять і нас.

КАЛЕНДАРІ

Щасливої юності календарі —
скільки в них простору й світла!
Ще і батьки у них не старі,
і молодість щойно розквітла.
Ще не багато присвоєних дат
і всі вони — кольору щастя.
Перелітаєм від свят і до свят
і не чекаєм напасті.

Календарі наших зрілих літ
наповнюються голосами:
не тільки ми йдемо комусь услід —
вже діти йдуть вслід за нами.
Дати народжень, весіль, новосіль,
вже ювілеїв прем'єри.
Та раптом нещадно ударить біль,
безжально постукає в двері...

Перегортаєм на схилі днів
календарі поволі.
Кожний листок від подій обважнів.
Зарубки-позначки долі

чорним з червоним переплелись —
обійми не розірвати.
Десь у минулім — злітання ввись.
І все сумніші дати.

* * *

Оманлива ранкова прохолода
не радує ні лан, ні млявий бір.
Очікує зіщулена природа,
як знову вийде сонце-рекетир.
Розпалить свою ватру на півнеба,
ним, як крутій Хрещатиком, пройде.
О господи! Так дощику всім треба.
А він десь в Португалії іде.

Як повернути дощик, наздогнати,
наш, український, з-за Дніпра-ріки?
Пішов він долі кращої шукати
в холодний світ, як наші земляки.
Питаючи в чужих ланів роботу,
зросивши їх струмками поту й сліз,
поніс на посміх наддеснянську цноту
і працелюбство з-над Дністра поніс...

Коли усе зволожено й полито,
що аж річки виходять з берегів,
побачить дощ вві сні полтавське жито
і лан, що в спеку голову схилив,
і сонце, що хизується в галопі,
й зіщулені дерева і кущі,
що мовчки наслухають, як в Європі
ідуть приватизовані дощі.

БІЛЯ КНИЖКОВОЇ ПОЛИЦІ

Дон Кіхоти сидять без роботи,
в бізнесмени пішли Санчо Панси,
в охоронцях тепер Ланцелоти,
Попелюшки співають романси
у підземному переході,
де на Принца чекати годі,
а Ассоль подалась у Європу
за омріяними парусами
й під червоними ліхтарями
на долляри розмінює цноту...

* * *

У вогнищі пригаслому ще жар не охолов,
кинь гілочку — і полум'я раптово спалахне.
Хоч як мороз бундючиться, та скресне річка знов —
лиш усміхнеться березень і гаряче дихне.

У серці посивілому не менше почуттів
(жариною зачаєно лежать вони на дні),
слів досі ще не сказаних і відчайдушних снів...
Поклич мене, мій березню, у безтурботні дні!

НА МОТИВ ВЛАДИСЛАВА ХОДАСЕВИЧА

Життя наприкінці здається
в нікуди шляхом без мети:
сам щезнеш, тліном обернешся
все, що ти зводив і ростав.

— Навіщо жив? — себе питаєш.—
Куди безслідно час сплива?..

Та враз, як вперше, помічаєш
на вічність явлені права.

До сонця рветься бадилінка,
здіймає з тілу в небо плід.
Вслухається у себе жінка,
в майбутній, безкінечний світ.

* * *

Не знає й миті супокою,
вирує море ночі й дні.
Що хоче голосом прибою
сказати пристрасно мені?

То ніжним плюскотом шепоче,
то ураганами реве.
Сміється, сердиться — мов хоче
мене узяти за живе.

Відступить, втративши надію,
і знову вперто в берег б'є,
гнівливий, що не розумію
ті знаки, що мені дає.

То спалахну я, то згасаю
між двох морів, між двох стихій:
одне розкинулось без краю,
а друге — у душі моїй.

Як я хотів би підкорити
це — у душі й те — біля ніг.
Їх сокровенний зміст відкрити.

Коли б умів... Якби-то зміг...

* * *

Я — сірник у коробці свого покоління,
що гримить у кишені часу.
Мить настане й мого горіння,
спалахну колись і погасну.

У нестерпнім поєднанні щастя і болю,
в усвідомленні дива: жити,
і зчорнівши, подякую долі
за дарунок і присуд — горіти.

За можливість осяяти морок нечулий,
відшукати в нім рідні душі,
відігріти тих, що поснули,
що принижені, що байдужі.

Відзорівши, до Бога злетіти,
естафету лишити — вогонь.
З небуття до живих світити
з-між Його сторожких долонь.

* * *

На світлинах —
навіть тих, де я один —
завжди багатолюдно.
Там є — хоч вам і не видно —
той, хто натискав кнопку,
хто гукав мені: чи-і-із!
і хто хотів забігти ззаду
й наставити пальцями ріжки.
Там є моя кохана,
про яку в цю мить думав,
і друг дитинства.
Там є мої мама й тато,

дідусь і бабуня,
й увесь мій рід,
бо чи міг би я стати перед об'єктивом,
усміхатися вам
і всьому світу,
якби в ньому
не було хоч одного з них.

А ви кажете — самотня постать...

СУМНІВ

Як вабить сіяча весняний лан,
а хлопця — юнки ще незнаний стан,
так і творця — ще із часів Гомера —
цнотливий аркуш чистого паперу.

Сіяч гаряче поле перейде,
юнак жадану стежечку знайде.
Поет у хвилях спраглого гольфстріму
шукає рибку золоту — натхненну риму.

Діждеться землероб веселих жнив,
щасливий батько — сина, диво з див.
І лиш митець стоїть перед віками
край моря із порожніми руками —
сумний...

* * *

Очі втуплені в телевізор,
вуха заткнуто слухавками плейєра,
в роті кляп жувальної гумки —
і заблокована душа
в останній надії
шле світові безпорадне “SOS!”

* * *

Завжди ходимо навпрошки,
та бездарно марнуємо час.
Ніби прірва — позаду віки,
пасма вічності — спереду нас.

Безліч кроків лунало до нас,
після — безліч ходу розпочнуть.
А сьогодні збігає наш час,
наш короткий, як спалах, маршрут.

Між смертей і мажорних зачать
на крижині крихкій пливемо.
Марно предки услід нам кричать.
Ми даремно відлуння ждемо...

* * *

Батьку! Чуєш?
Ця проклята війна
пережила тебе.
Вона, хизуючись,
святкує дні народжень,
збирає довкола свого трону
почет сивих
недовбитих нею лицарів.

Батьку! Чуєш?
Недоумкуваті генерали
заграють із нею,
один з-перед одного
вихваляються брязкальцями орденів
і кидають в ненаситну пашу
все нових
ошуканих новобранців.

Батьку! Чуєш?!
Якщо вона — смерть,
невже й у вашому
несхололому потойбіччі
не знайдеться великого воїна
і несхибної кулі,
щоб убити її
задля безсмертного життя?..

* * *

Хвиля набігла на берег,
щоб зі зітханням скрушним
знов повернутись у море
і загубитись у вічності.
Слідом за нею наступна
в камінь ударить німий,
тишу розірве відлунням —
вмовкне назавжди у вічності.
Хвилі — то більші, то менші —
ластяться, піняться, б'ють
і на піску чи на скелях
слід залишають приречений.
Так, любий друже, і ми —
Носимо шторми в собі,
Щоб для нащадків лишити
Недовговічну мелодію...

* * *

Мороз.
Ворона в снігу гріє ноги.
Обійду, щоб не зігнати —
навесні тут проб'ється пролісок.

ЧАС

(ілюзії)

Якщо небо захмарене
і сонячний годинник не працює —
може, й час зупинився?

Коли останні піщинки —
і кожна золота...
А можна —
я почну все спочатку?..

Зламався будильник.
Майстер щось у ньому замінить,
і годинник знову оживе.
А хто мені поверне матусю?..

СПИРАЛЬ

Де ми,
коли подумки
блукаємо стежками споминів? —
живемо в сьогоднішньому часі,
а чи знову,
лиш пригубивши його, недолюбивши,
повертаємось у минулий,
безкінечно помножуючи
безплідні витки?..

* * *

Ще сонце спить. Година рання.
Пташки — і ті в полоні снів.
Мчить потяг в сивому тумані
між соняшникових полів.

Дощі ушухли. Схолодніло.
В калюжах — сіра сталь небес.
Довкола все заціпеніло,
лиш поспішає час-експрес.
Ми потомились від негоди,
незгод, перебудов, стихій.
Чекає сонечка природа,
і в серці млосно від надій.
Відроджується сподівання
на лагідні, погожі дні.
Народ мій — соняшник в тумані —
у очі дивиться мені...

* * *

Ніхто не виповість мене.
Якщо себе не зрозумію,
життя безслідно промине
і жодну душу не зігрію,
безвільну думку пронесу,
і не наллю умінням руки,
і не підтримаю красу
в лещатах несмаку й розпуки.
Якщо небесне і земне
в бутті своїм не поєднаю,
ніхто про мене й не згадає,
ніхто не виповість мене.

* * *

Завше пильнує,
щоб хтось не перейшов дорогу
з порожнім відром.
А сам із пустою душею
усе життя застуге світ іншим.

* * *

Я знав натхнення. Спалахи і злети.
До дрожу в пальцях. Сухості у роті.
Привласнюють собі його поети,
музики і художники.

Я — проти.

Я знав натхнення в дружбі і навчанні,
думок допитливих стрімкім польоті,
в служінні вірнім, пристраснім коханні,
та найчастіше знав його — в роботі.

Натхнення — наслідок, а не причина.
До нього доростає й там людина,
де хліб печуть, де варять сталь,
перуть сорочку.

І труд лиш нас із Вічністю єднає.
Лиш у труді Всевишній відкриває
натхнення в барві, ноті і рядочку.

* * *

Як створюється книга? Перш за все,
з'являється вона в чийсь уяві
раптовим спалахом чи наче біль зубний,
що, і не усвідомлений спочатку,
між денних клопотів ледь-ледь бринить,
та заступає все у тиші ночі.

Тоді з п'ятьми враз проступають очі
незнаних співрозмовників, що пильно
вдивляються у тебе і питають:
— Із чим, людино, йдеш ти у цей світ?
Що в спадок взяв у тих, що відійшли?
Що лишиш сам майбутнім поколінням?..

І з напівздогадів, фантазій, сновидіння
виплутується думка сокровенна,
випростується мрія на весь зріст,
народжується й те, про що учора
ні здогаду, ні думки не було,
і проситься, і рветься до людей.

Під поглядом прискіпливих очей
У світ виносиш немовлятко книжки,
що й речення іще як слід не зв'яже.
І тут її редактор і коректор
беруть, як мудрі повитухи, в руки
і вчать терпляче перших точних слів.

А потім в дитсадочку-видавництві
і наостанок — у друкарні-школі
з верстальником — сторінка до сторінки —
те книженятко робить перші кроки,
художник виправля його ходу,
а палітурниці вдягають в гарні шати.

І ось, нарешті, вечір випускний —
до прикладу, на Форумі у Львові,
де у стрімкім натхненнім вальсуванні
в Принцеси мріють вийти Попелюшки,
й за ними співчутливо і ревниво
спостерігають тисячі очей.

І радістю єднає день оцей
прихильників палких принцеси Книги.
І ми тоді усі — одна сім'я:
і автор, і редактор, і художник,
верстальник, і коректор, палітурник,
що відають,

ЯК СТВОРЮЄТЬСЯ КНИГА!

КОЛО

Усе залежить від того,
з яким настроєм виходимо на вулицю:
готові любити кожне обличчя
в строкатій мозаїці натовпу
чи зосліпу таранити
доброзичливих незнайомців,
щоб, не усвідомлюючи цього,
казати світові всю правду —
чим живемо за фанерними
або броньованими дверима.

А разом з іншими —
усміхненими чи озлобленими — правдами
стаємо неповторним народом,
над яким або світить сонце,
або вічно супляться хмари.

Тож усе залежить від того,
з яким настроєм
відчиняємо двері в свій дім...

ЖУРНАЛІСТ

Я — лікар і хворий. Я — батько й дитина.
Я — слово й віддуння. Я — спрагла вода.
Я — вічне “чому?”, невгамовність невпинна.
Мить, що, як струмок, в море Часу впада.

Я — на Евересті, під стінами Трої,
у шахті, у полі, де колос бринить.
Довкола не натовп — незнані герої.
Де хтось засміється — мені заболить.

Терплячий, як віл. Незнищеного роду,
бо вірю, що після падінь буде злет.
Я — голос мого мовчазного народу,
бо я — журналіст. А це значить — поет.

* * *

Іди, акторе. Зал чекає.
Ти цю стежину вибрав сам.
Та знай: глядач не вибачає
юродства і дешевих драм.

Він твій суддя і твій верховник,
твоєї слави кредитор,
твій співрозмовник, твій обмовник.
Ти ж — гладіатор. Ти — актор.

Це він тримає антрепризу.
Життя чекаючи від гри,
опустить палець свій донизу
або підніме догори.

Він може все. Злетіти в небо,
упасти мертвий на пісок —
з тобою.

Він іде на тебе,
в руці зіжмакавши квиток.

Ти з ним у вічному двобої,
та він — твій вірний побратим,
як стане — хоч на мить — тобою,
а ти, натхненний, станеш ним.

Іди, акторе, зал чекає...

* * *

Залишається внутрішній світ,
тихі думи, зачаєний спів,
де — не перший — піду слід у слід
за самітниками всіх часів.

Від пліток, забобонів, ідей,
всіх, які тільки є, несвобод
вийду з кола безвільних людей
до чутливих небес, мудрих вод.

Метушня, метушня, метушня —
виживання, а чи бариші..
Від довжезного літнього дня
що лишається для душі?

Що лишається для життя?
Що для вічності зможу лишити?
Проминаємо без вороття.
Навіть крихітну мить не спинить...

* * *

Осінні вітражі на сітках огорожі —
зупинений на мить листків прощальний лет.
Стоять останні дні усміхнено-погожі —
той усміх бачать лиш дитина і поет.

В духмяному саду просвітлені дерева
задумались про щось в мить спогадів чи мрій.
Вслухаються, як кров прозоро-кришталева
холоне і згуса у гілочці тремкій.

Холонуть небеса і сонце вичає,
остуджена роса сивіє на траві.
Здається, навіть час поволі загусає,
допоки загудуть органи вітрові.

Тоді враз оживе листкова партитура,
і заспіває сад під музику небес,
і крижаних вітрів висока теситура
з-за річки донесе уривки зимніх мес.

* * *

Маю по всьому вирій —
стежечку до села.

Павло Гірник

стежка веде не до битого шляху,
щоб розчинитись у ньому:
всі — тріумфатори і невдахи —
нею вертають додому.

Щоб похвалитись чи повинитись,
вкотре набратися сили,
з напівзабутим дитинством зустрітись
і уклонитись могилам.

Всі розпорошені мрії і втрати,
втому, розчарування
знову несемо до рідної хати
з думкою — чи не востаннє?..

...Море величне гірко зітхає,
марить у снах дитинно,
подумки стежкою річки вертає —
стати струмком на хвилину.

САМОГУБСТВО

На острові Різдва — від слова “родити”...— випробовують атомні бомби. Символ сучасного озвіріння людини. Озвіріння? Неправильно. Звірі захищаються чесно, своїми природними силами. Людина ж почала від палиці і збирається закінчити водневою бомбою...

Григір Тютюнник. Зі щоденника

Беззахиснішої за людину істоти у світі нема.
(Парадоксальна думка)

В орла є дзьоб, у вовка — зуби,
у лева — пазурі, хвіст — у кита.
Людина пагоном тендітним
у хащах світу пророста.

Єдина її зброя — розум.
Найнепоказніша між хижаків,
вона його протиставляє
супроти іклів і дзьобів.

Де не здолає — там схитрує.
Гамуючи одвічний страх,
знай винаходить і майструє,
трима півсвіту у клітках.

Хрущ у коробці сірниковій,
у клітці — чиж, в оборі — бик.
Лев на арені батогові
коритися віддавна звик.

Від резервації зоопарку
і до конуґабору — лиш крок.
Тримає тріумфальну арку
підмуток із людських кісток.

Ніякі схови не надійні,
коли карбують крок полки.

Кривавим есперанто війни
поєднують материки.

Нікого вже не допитатись —
хто винен, перший хто почав.
Світ розучився захищатись,
бо завше ворогів шукав.

...В орла був дзьоб.
У вовка — зуби.
У лева — пазурі.
Хвіст — у кита.
Жили колись тут звірі й люди.
Планета мертва і пуста...

ЮВІЛЕЙ

60 стрімких обертів Землі навколо Сонця,
60 кілець у пружних тілах дерев,
60 перших дзвінків і випускних вечорів,
60 “З Новим роком!”

і “З днем народження, любий!” —
всього лиш мить для Вічності й ціле життя,
двозначний код,
над яким мудрують стільки філософів,
який не розгадають і найвидатніші математики,
твереза реальність,
в яку не віриш і перед безжальним люстром,
усе важча ноша,
котру легко нести тільки разом —
із вічно юною коханою
й такими ж, як і ти,
сивими й незнищеними
оптимістами.

* * *

Із вікон міської квартири
Не видно чарівних світанків
над плесом замріяним річки,
де звивисті хвилі туману
на воду пливуть з очерету,
траву одягаючи в роси —
прозоре, коштовне намисто.

Із вікон міської квартири
не чути космічної тиші
до ранку заснулого гаю,
де кожний незрушний листочок
спогадує день учорашній,
а трохи притомлена пташка
вимріює завтрашню пісню.

І вкотре народження ранку
нагадує створення світу,
де Бог всемогутній незримий
вилушує з темряви світло,
з води виокремлює сушу,
пробуджує квітку і пташку
і мріє створити Людину.

...та тільки Адам це не бачить
із вікон міської квартири.

* * *

Щойно перекидаю чуже
й спрагло лину думкою — до свого,
роззираюсь, мрію — а уже
знову захаращена дорога.

Як нас ті уважно стережуть,
кому й крок ступити неспромога,
що вовік здолати не дадуть
шлях до мрій, до себе і до Бога...

ПОЕЗІЯ

Якщо я заплачу,
це нікого не зворушить:
мій сум на тлі безлічі інших —
усього лиш рядок
у вечірніх новинах.

Якщо засміюсь,
це лишень роздратує
і хронічних невдах,
і зосереджених пошуковців
птаха удачі.

І хоч своя туга буває
більша за Тихий океан,
а радість — вища Евересту,
всяк довкруг потребує,
щоб почули спершу його.

А поет у цій черзі
завше останній...

САМОПРИНИЖЕННЯ

Лиш заспіваємо —
довкола здивований захват.
Як легко стати зіркою
в мороці суцільного невміння,
де кожен третій в навушниках...

* * *

Щоб мати степ,
потрібні конюшина і бджола...

Емілі Дікінсон

Я є — і є довкола цілий світ.
Він — мій, а я — його вже стільки літ.
Його — й себе у ньому — я люблю,
ним володію й з іншими ділю.

Та треба нам готовим бути, брате,
йдучи, його з собою не забрати...

* * *

От уже акація цвіте,
розливає пахощі духмяні.
Здрастуй, здрастуй, літо золоте —
теплі ночі і світанки п'яні!

Подаруй мені своє тепло,
оптимізму світлого без міри,
щоб осінній сум, зимове зло
не притлумили мій спалах щирий.

Я — твоє непещене дитя,
я — липневий, липовий, медовий.
І в чернетки вічного Життя
вписую свої слова любові.

ПАСІЧНИК

Коли негода
не пускає бджіл у поле,
винним почуваюсь я.

Коли меду на стільниках
мало й для бджіл,—
ховаю ложку якнайдалі.

Якщо з вулика
втікає рій,
картаю тільки себе.

Як важко
бути президентом
бджолої держави!

* * *

Безлистий ліс ані шелесне,
не задзвенить птахопіснями.
І тільки тиша раптом скресне
під непоштивими ногами.

Відмірюєш неспішно кроки.
Ця зустріч з осінню — остання.
Заглиблюєшся в ліс, як в роки,
у спомин, сум, у щем прощання.

Дні догорають буйнострунні.
Ось-ось прийде безмовність біла.
І шерех листя — як відлуння
тих голосів, що віддзвеніли.

Лиш чийсь далекий голосочок
із літепла у зиму лине.
І помаранчевий листочок —
останній — світить на стежину.

* * *

Руйнівники вавілонських веж,
що на щити піднімають Пізу.
у спростуваннях не знають меж,
в душі чужі не питають візу.

Вибачать все — недолугий гріх,
сіру приниженість, ницість похилих.
Тільки одне — дотягнутись до них —
щоб і не бралися, щоб не посміли.

Тож набудують бастілій — авжеж,
тюрем лук'янівських, щоб і на сконі
бачити юрби пізанських веж
перед олімпом у напівпоклоні...

* * *

О, коли б себе пережить,
щоб все зрозуміти!

Євген Плужник

Куди я свій човен правую —
і сам не скажу собі.
Лиш тільки тому веслую,
що сенс — у плавбі.
Загублено орієнтири.
За сивим туманом даль.
І двічі по два — не чотири
(на щастя?.. на жаль?..)
Вже здолано відстань нівроку.
Все швидше несе течія.
І не зрозуміти збоку —
де істина
і де я...

* * *

Моє неповторне життя.
Твоє неповторне життя.
Єднає нас — так ненадійно —
ця стежка коротка буття.

Беззахисно шепчеш: “Люблю!”
Повторюю гірко: “Гублю
твою безоглядну довіру,
хоч — Господи! — як я люблю!”

Гублю. Ось вже осінь сумна.
Гублю. Біля скронь сивина.
Люблю! Як нам порозумітись —
з тобою ж ми доля одна.

Ця стежка коротка буття.
Одне неповторне життя —
мить радості, щастя, надії
між вічних тортур каяття...

* * *

Одчахнеться від серця слово,
підє босє до тебе,
і почуєш ти спрагле соло,
що підслухав я в неба.
Додаси свій голос назрілий
і подумаєш: пізно.
Дві мелодії — чорна і біла —
йдуть все далі нарізно.
І второпаю, що нічого
я усе ще не вмію.
Пригорнуся до серця твого
і завмру, занімію...

* * *

Не доганяй мене, не поспішай за мною
і прикладу із мене не бери —
будь, залишайся завжди молодою,
весняно сьай, по-літньому гори.
Тобі залишу я ці пори року,
собі візьму негоду й холоди —
не поспішай і не прискорюй кроку,
не повертай до осені ходи.
Вертаються до нас щороку весни,
річки скресають, вруниться трава.
І наша юність ще не раз воскресне —
нам поверне і почуття, й слова.

* * *

Я ішов уперед. Не встигав озиратись.
В юнім поспіху і запальній метушні
запізнитись боявся, не стати, не статись,
і відстати, і ще — помилитись в ціні.

Думка, погляд і крок —
все вперед неодмінно.
Все в майбутнім — домчати туди, долетіть.
Тарабанять, як гільзи порожні, хвилини,
і розстріляне “вчора” позаду лежить.

А попереду — чи то вершина, чи пріріва.
І уже мимоволі притишую крок.
Скільки з календарів легковажно їх вирвав —
і все ближче і ближче останній листок.

Я ішов уперед. Залишав за собою
недовершені задуми, начерки справ.
І хитає осудливо Час головою,
бо самого себе так я й не наздогнав.

* * *

Останній сніг на перший сніг не схожий,
він жовтолиций, хворий і сумний.
Йому вже і мороз не помічний,
тим більше — день привітний і погожий.

Підмоги з неба вже він не чекає.
І сонечко йому — мов ніж у бік.
Неговіркий, похмурий чоловік —
у яр струмочком-спомином стікає.

Та пролісок, що ніжно так біліє,
до нього притулився і затих.
І він його поміж долонь шорстких,
як дитинча, в морозну ніч зігріє.

* * *

Молитви ми даремно шлем уклінні,
даремно озираємось в минуле:
Месії є у кожному поколінні —
аби лиш помічали їх і чули.

Бо кожен зустрічав свого Ісуса,
бо у житті земному ми з Ним рівні.
І вже над кожним Вищий суд відбувся,
і кожному співали треті півні.

Тому вдивляймося зустрічним в очі,
та не у храмі визираймо Бога —
живуть між нас Його слова пророчі,
а церква лиш нагадує про Нього.

УЧИТЕЛЬ

Дмитрові Чередниченку

Звернутись як — на “Ви”?
чи вже на “ти”?
Бо відстань все коротшає у часі.
Та як її здолати, перейти,
зрівнятися в здобутках, злеті, класі?
А може, і в синцях, а може і
в терпінні, що не снилось і воліві..
Щоб емоційний спалах: “Ми живі!”
явити в справі, а вже потім в слові.

Звернутись як? Купони суєти
на гривню щирих слів як поміняти?
Бо знаю: ще рости, рости й рости,
до надцятих потів ще працювати.
І щоб мірилом був не п'єдестал
із торжеством піднятої правиці —
бо є канонізований загал
і справді неповторні одиниці.

Я шанував учителів завжди,
хоч випадало з різними зустрітись.
Але живої, щирої води
частіше все ж траплялося напитись.
1995

ТВОРЧА КРИЗА

Коли постійно крутяться у мізку
крикливі алгоритми суєти,
поезія бере свою валітку
і менестрелем йде собі в світи.
Та ми й жалю не відаєм за нею,
не знаючи, що втратили — усе.

Нас перекотиполем у Помпею
сліпого самоспалення несе.
Плебеї в безголосім ницім хорі —
то молилось, то гнемо матюки,
уже і не соромимось в покорі
простягнутої за шматком руки.
В вінку терновім віщої Касандри
все далі від маразмів і ковбас
поезія веде печальні мандри,
і плаче, й гнівно молиться за нас.
Її не змусять на коліна стати —
й за ґратами відстоює своє.
Поезія не вміє подавати —
усю себе до крихти віддає.
Зневажена засліпленими нами,
проміяна знов на пусті плітки —
приходить до нас потайки ночами,
як ліки, несучи святі рядки.

* * *

Юрієві Рясту

Солов'ю зарплата не потрібна
й на замовлення він не співа.
Його пісня до струмка подібна,
він — як дощ іде й росте трава.
Його пісня — це сама природа
в світлі дня і у нічній журбі.
Він не музикує для народу,
він натхненно творить сам собі.
Та в його індивідуалізму
є свої обов'язки й права:
відтає з ним від зими вітчизна,
воскреса струмок,
співає дощ,
цвіте трава.

* * *

У березні сніг — вже не сніг:
весняні цнотливі цілунки.
А сонечко на вікні
останні змива візерунки,
і зайчики з вікон пускає,
і над морозом кепкує,
бо знає — ослабла рука
повторно їх не намалює.

Бурульками плаче зима.
Ніхто її не пожаліє.
Вже річка льоди підійма,
струмок у яру яріє.
Вже проліски у ліску
готуються мужньо до страти,
та долю не гудять таку —
у березні розцвітати.

Твоя і моя сивина
нікого довкруг не цікавить.
Квітки, і пташки, й звірина —
весну всяк стрічає і славить.
І я тобі не одну
в ці дні подарую риму.
Стрічаймо в природі весну,
гонімо із серця зими!

ПРОВІНЦІЙНИЙ ПОЕТ

Я звик заповнювати паузи
і завжди замовкав тоді,
як говорив “товарищ маузер”
чи самовпевнені вожді.

Я не любив, щоби “товарищі”
мене плескали по плечу.
І слави не шукав на згарищі
чи поміж скрути і плачу.

І муза не була торговкою —
вона полола буряки
і стомленою скоромовкою
шептала-марила рядки.

Десь лицемірять презентації,
фуршетний лється фіміам...
Я вірші, ніби прокламації,
читаю спраглим землякам.

Йду зі словами небогемними
і не гендлюю на кону —
перед руками чорноземними
спокутую свою вину.

* * *

Не пояснюй собі нічого,
інших не переконуй всує.
Скаже хтось: все в руках у Бога,
хтось: випадок усім порядкує.

Хмарка в небі — Господня воля?
випадковість сліпа, примхлива?..
Пропливе, не зросивши поля,
чи проллється дощем щасливо?

Камінь, свідок віків проминутих —
вдалий жереб? Господня милість?
Та чи любить життя він дужче,
аніж крапля, що впала й розбилась?..

ЧИТАЮЧИ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА

Рідна школа —
ядерний реактор —
щотравня щедро викидає нукліди,
які розлітаються у світ,
позначаючи свій шлях
то яскравим, то ледь помітним
світінням напіврозпаду
отриманих перед вильотом знань,
і або стають мирним атомом,
або тихо дотлівають
у безплідному самоспаленні.

Та, даючи дзвінкий струм,
обертаючи вали двигунів,
освітлюючи довкола світ
або ледь жевріючи
на звалищі буття,
вони щемко озираються
на щасливе укриття свого дитинства
і благають долю,
щоб воно не стало
мертвим саркофагом
напівзабутих
несхололих
мрій.

* * *

На ринку, в переході, в електричці:
— Купіть! Купіть! Купіть!..
Ховаю гаманець подалі —
вчорашнього дня не продасть ніхто,
а завтрашній прийде за так.

Не спустити б за безцінь сьогоднішній...

* * *

Збите в асфальт учора,
завтра — неораний лан.
Мить, тобою зігріта,
зерням у Вічність впаде.
Час — химерна потвора,
привид, самообман:
можна сто років прожити
і не лишитись ніде.

Можна метеоритом,
спалахом перелітним,
позичку взявши у слави,
неба черкнути вись.
Можна зерном налитим —
в натовпі непримітним —
впасти в ріллю нелукаво,
щоб повернутись колись.

* * *

Ніні Демченко

Вона розмовляє сама із собою,
щоб розігнати тишу,
і, обнімаючись із самотою,
вірші пронизливі пише.
У неї давно вже ілюзій немає,
що її світ почує.
Лиш самота цих рядків чекає,
днює із ними й ночує.
А світ оступається знову і знову,
бреше, краде, метушиться,
вірить все важче широму слову
і самоти боїться.

* * *

Вхоплюсь за соломиночку мобільника —
ти де?! Шмагає вітер сльотяний.
Сюди — в хистку невпевненість вітрильника,
в мою самотність руку простягни.

Все меншає і меншає відважності.
Здається — всі страйкують маяки.
Чомусь ти все за зоною досяжності,
і в трубці лиш гудки, гудки, гудки...

В цю мить мені б надії хоч скориночку —
я вистою, лишуся на плаву!
Тримаю стільникову соломиночку,
тримаюся й на голос твій пливу...

* * *

Вересні, як завше, серцю любі,
хоч вкриває іній дзеркала...
Молодість із сивиною в зубі
в осінь непомітно забрела.

Юність з березневими очима,
із пилком липневим на губах...
Ще гаряча сонячна стежина,
іще день медовий не прочах.

Ще ми будні робимо святами,
взятих не зрікаємось вершин,
іще молодими голосами
нам гукають друзі навздогін.

Юність із сорокалітнім стажем,
та неопалимими крильми...
І нікому, друже, ми не скажем,
що відбилися в дзеркалі не ми.

ТЕТЯНИН ДЕНЬ

Сьогодні Твого Ангела вітали
з народженням всі ангели Землі —
Івани, Ліди, Віктори і Алли,
Максими, Ніни, Жанни, Василі.
Вони Йому співали дифірамби,
із пролісків сплели Йому вінок,
непрофесійні дарували ямби,
у коло ставши, завели танок.
Сором'язливо Ангел усміхався,
зворушений — немовби сам не свій.
І в натовпі раз по раз озирався:
а де ж то ангел на ім'я Сергій?
А той був у цей час не на роботі,
не у нагальних справах десь пропав,
а вулицею йшов і у блокноті
якісь слова писав, стирав, писав..
А потім наші Ангели бродили
вечірнім містом в сяєві вогнів,
і — зайві — на рядочках зазімали
щасливі душі несхололих слів.

* * *

Приязні погляди чоловіків
розгладжують зморшки втоми
на жіночих обличчях.

А ще як обачно добирати слова...

* * *

Ця жінка — як осінній сад
у чарівній природній позолоті.
В її поставі, усмішці і цноті
нема ні недоречностей, ні вад.
Їй не страшні пересуди свічад
і вже помітне пригасання плоті —
вона привітно світиться в щедроті,
як виплеканий сонцем виноград.
О зрілості невичахла пора!
Тебе оцінить серце, а не око.
І не потрібна вже ніяка гра
там, де є сутність — чиста і глибока...

* * *

Де й ділася та крига, що недавно
тримала у лабетах тиху річку:
пригріло сонце — й вільно, безугавно
несе вона удаль свою водичку.
Як їй пасує зелені оздоба
тих верб, що над водою мов поснули!
Брижами річка смішно морщить лоба,
пригадуючи льодове минуле...

СОЛО АКАЦІЇ

Горить акація. Трагедія незрима —
ніхто 102 не стане набирати...

Я так довго чекала
свого виступу
(єдиного за весь рік!),
так мріяла зачарувати світ
білосніжними пахощами,

та мене засліпили
безжальні юпітери сонця,
оглушив
ущипливий свист вітру,
а мою жагу остудили
зневажливі оплески дощу.

Так мене ніхто й не почув.
А найперше
щирі шанувальники —
бджоли.

* * *

Заздрю —
квіточці, бо мені так не цвісти,
пташці, бо так високо не злечу,
сонцю, бо так усіх не зігрію.

Дякую,
бо квіточка цвіте без погорди,
пташка позирає не звисока,
а сонце нічого не вимагає взамін.

Люблю,
бо квітка, як і я, має вразливу душу,
пташку може збити всякий дурень,
а сонце потерпає од заздрісних хмар.

* * *

Рибалка над лункою:
— Ловись, рибко, велика та все велика!
Карась під лункою:
— Іди, чоловіче, далі та все далі..

* * *

Збираються хмари —
буде дощ.
Гуртуються косарі —
будуть жнива.
Лаштуються музики —
будуть співи.

А після дощу
забує зело.
По косовиці
запахне хлібом.
Разом із піснею
заспіває душа.

* * *

Жаль мені покірного чекання.
В нім спливає незворотний час.
Проминання, друже, проминання —
вічний ворог кожного із нас.
Пливемо за течією років
і без сліду губимось в імлі.
Та сліди бодай десятка кроків
мріємо лишити на землі.
Хоч на мить рукою зачепитись
за крутий непевний берег цей,
хоч на покоління залишитись
в ненадійній пам'яті людей.
Втім, навіщо? З берега мовчання
хто ми для наступних поколінь?
В них своє чекання й проминання,
вічна метушня і мить прозрінь.
Тож прийдешній світ нас не почує —
як юнак в навушниках оцей.
Світові мелодії бракує,
що часи єднає і людей...

ОДА ПОСВІДЧЕННЯМ

Посвідчень у житті я мав багато.
Найпершим комсомольський був квиток.
Військовий, профспілковий і, як свято,
студентський — до нових посвідчень крок.

Диплом дістався не за так — спочатку
п'ять років я ударно працював,
та сипались, як із різка достатку,
посвідчення, яких і не чекав.

ВОИР, ОСВОД, Червоний хрест і напівмісяць,
ще Охорона пам'яток старовини...
Все те — без згоди, знай плати щомісяця
й дивись, щоб не зняли іще штани.

Однак не був я у тверезім товаристві,
в партійне — жодне — не вступив лайно.
Хоч як себе пропонували бланки чисті —
мене не спокусили все одно.

І ось моє посвідчення останнє —
пенсійне. І нема шляхів назад.
Якісь там пільги. Фініш у тумані.
І статус — без чинів і без посад.

А втім, ще два свідоцтва є в людини
про неповторні в кожного два дні.
Одним вітають день народження дитини,
а повноваження у другого — сумні.
Комусь вручали перше.
Й друге — не мені...

* * *

Відбуяла весна,
відсміялося літо,
а за них — дивина! —
осінь сплачує мито.

Все багатство своє,
що надбала по вінця,
без спонук віддає,
щедро силе червінці.

Податківець-зима
боргу не вибачає —
зазирне скрізь сама,
чисто попідмітає.

Все, що в полі, ярах,
все, що в лісі й ставку є,
немов той олігарх,
миттю приватизує.

Заморозить в садках
всі зелені рахунки,
зводить в селах, містах
лиш свої обладунки.

Як даси хабарі —
ще влаштує відлигу.
И силе нам на поріг
інвестиції снігу.

Та примара стара
всім нарешті набридне.
І настане пора
бравих березня й квітня.

Браму хмар розчахне,
гляне в кожне віконце
й зиму геть прожене
помаранчеве сонце.

* * *

Білосніжні аркуші в нотатнику зими
неуважно в поспіху гортаєм
і на них автографи лишаєм
чобітьми і рідко так — крильми.

Потім враз похопимося: Господи! Це ми
в надчутливім дзеркалі відбились
і на мить непевним начерком лишились
в чистому нотатнику зими.

* * *

Щодня ескалаторний стікс
підхоплює кожного з нас.
Сусіде в метро — озирнись:
спливає, збігає наш час.

Зустрічний! Мені усміхнись,
як в ті — помаранчеві дні.
Ми їх ще згадаєм колись —
веселі, якщо не сумні.

Дні мчать, як вагони метро,
пірнають у морок імлі.
В Дніпрі мочить весла Харон,
питає безмовно: коли?..

* * *

Ростиславу Якоб'юку

Хтось когось наздоганяє.
Хтось від чогось не втече.
День минає. Рік спливає.
Вік здобутками пече.

Але не сугульмо плечі,
не притишуймо ходу —
ще не вечір, ще не вечір.
Ранок кличе. Я іду.

* * *

Життя — Сорок п'ята симфонія Гайдна.
Веселий і багатолюдний оркестр
заводить мелодію в темпі *allegro*,
довкруз — молоді, розпашілі обличчя,
розкриленість і життєствердний мажор.

Мелодія приязно всіх огортає,
об'єднує у нерозривній сім'ї.
Все вище і вище натхненно злітаєм,
смакуєм багаті співзвучні акорди,
відчувши гарячу і зрілу снагу.

Та з часом за звуком гучним і за грою
не зразу й почуєм: хтось раптом замовк.
Не вловим, що граємо іншу частину,
в якій все частіш і різкіш дисонанси
й щоразу вимогливіший диригент.

Ось альт захлинувся, ще скрипка замовкла,
кларнет пригасає, стихає гобой.
Оркестр порідів, оголились попітри.

І вже за лаштунками чергу чекає
амбінтий і здібний оркестр молодий.

Кому ж із нас випаде в тиші самотній
дограти мелодію всю до кінця?..

ВИХІДНИЙ

Автомобілі в гаражі —
задубіла купа заліза й гуми,
в яку щопонеділка
людина-Господь
вдуває душу.

Воскресіння.

БЕРЕЗЕНЬ

Потемнілий сніг
тулиться до кущів:
— Сховайте від сонця,
я ж вас зігрівав од морозу...

Естафета добра.

СВЯТО

Обліт бджіл —
фейєрверк,
що не принизить
і найсумнішого.

Перезимували.

ВЕСНА

Невгамовне сонце —
цілунок космосу,
від якого
навіть у заціпенілих дерев
пробуджується безмірна жага любити.

Свято котиків.

ЗІПСОВАНИЙ ЛІФТ

За кермом він — бог.
А коли на остогидлих милицях
дереться на сьоме небо,
всує згадує чорта.

Невигойний афган...
Невже Всевишній
теж усесильний
лише на своєму небі?..

* * *

Смерть довкруг жнивує день по дню,
косить тихо друзів і рідню.
І мене — хоч наче не й чіпає —
по частинці в мене забирає.
Забирає в світ, і в людей,
і в найспівчутливіших очей —
тим, що в будні й між гарячих свят
усе більше непоправних втрат.
І що смерть косою десь махне —
ще на долю меншає мене.

Ще на крихту, ще на цілий світ,
що ношу я в серці стільки літ.
Тож впаду колись не я, не я —
а давно погасла тінь моя:
коли рідні душі проводжав,
з ними поступово умирав...

ЕМІГРАЦІЯ

Прийшла думка в чорному,
огорнула все імлою
(вмовкла пташка у гаю),
хилить долі мою голову,
квилить тихою сурмою,
додає жалю.
Не люблю я темні шати,
не люблю плачі осінні
у спустошенім саду.
Покладу я думку спати,
прожену похмурі тіні,
сам у світ піду.

Прийшла думка в білому,
теплий усміх засвітила
(світ проснувся вмить),
голову звела похилену.
в очі зазирнула мило:
“Що тобі болить?..”
Не люблю, коли жаліють,
не люблю слабким здаватись —
хай там хвища, грім.
Розбуджу пригаслу мрію.
Час до рідного вертатись —
вихолов мій дім.

ЦУШКО СЕРГІЙ

(абеткова автобіографія)

Цікаво — із чого усе почалося?
Цнотливий момент... Не питаєш батьків.
Цензура пропустить, як вже повелося,
про бусла байки, капустяний мотив.
Цинічні подробиці. Цінність — сумнівна.
Це не головне. Та й пройшло стільки літ.
Ціль інша — де та моя зірка чарівна,
з промінням якої прийшов я в цей світ?..

У діда був упертий Бог,
зухвале й тужне буйство пісні,
у глумі буднів, млі тривоги
чужі пересуди зловісні,
сумне буття, чума спокут
та бунт душі, ужинок муки.
Усі шляхи — в пекельний кут.
Украдені сини і внуки.

У внука був співучий дід,
злу непоступлива родина,
маршрути мрій, широкий світ.
І все це звалось — Україна.

Школа життя починалась зі школи.
Вчителька перша. В чорнилі штани.
Зошитів зшитки, з портфеля ґринджоли,
перші шпаргалки, шибки, штурхани.
Ми пташенятами в світ поспішали.
Шибеник, шкет, шалапут і шмаркач...
Роки, що пішки раніш прошкували,
в пошуку шансів помчали навскач.

Шори шаблонів, шерент шиккування,
шкали фальшиві, що далі — все більш.
Шати романтика, перше повстання,
перший Всевишнім нашептаний вірш...

Київ, студентські конспекти,
кручі дніпровські, проспекти,
квіти каштанів, кохання,
рима окрилена — “Таня”.
Політехнічний, капела,
Пушкінський парк, де весела
пісня блукала до рання
на іскрометнім “фонтані”.
Лекції Чуба. “Сосновий”.
Колективізму основи.
Перші незважені кроки
в світ — і ясний, і жорстокий.

Озирнись на півдорозі,
кроки стиш на мить.
В себе вслухайся в тривозі —
чи тобі болить
молодості проминання,
марнотратство сил,
нище самонапинання
на чужий копил,
із химерами обійми,
мрій самонаркоз,
гонору солодкі війни
у театрі поз.

Озирнися, щоб дочасно
твій вогонь не згас,
щоб нові облудні гасла
не водили нас,

щоб порожнього грімкого
не тягти візка,
до прозріння-бо дорога
довга і гірка.
Щоб зростати не для бою —
для нових пісень.
Щоб устигнути собою
стати хоч на день.

Самотність — кредо, випадковість, доля?
свідомий пошук, схиленість покірна?
крилата воля чи терпка неволя?
природна суть чи, може, гра манірна?
Самотність — на обочині невдаха
чи лідер, що утік від пелітону?
в глухій пустелі сонцеспіви птаха?
сліпа самозаглибленість в персону?
Не розумію, ні — не розумію
плачу, квиління тих, що прагнуть чуда.
Завдячую за все, що знаю, вмію,
самотності своїй — не менш, ніж людям.

Еразм — “Похвала глупоті” —
енергія зрячого злету,
етичні спонуки оті,
що серце бентежать поету.
Емоцій дурненьких екстаз,
екзотик ефектні етюди —
естрадні кульбіти для мас,
щоб збіглись здивовані люди.
Естетика віщих рядків
ескізних глупот не прощає,
не вміло змонтованих слів —
усього тебе вимагає.

Екзамен на зрілість трудний,
буття рознуртована плазма...
Тож, друже, мерщій зазирни
у дзеркало мудре Еразма.

Риторика дратує неймовірно
нахрапом переконливих промов.
Розбещено, презирливо, манірно —
пророки репетують знов і знов
базарно-істерично, дріб'язково,
форсуючи речитативом звук,
і привселюдно розпинають *слово*,
хоч вкотре вже не прикладають рук.
Тримайся, брате. Не здавайся, брате.
Не дай вітрам святий розвіять прах.
Воскресне рідне слово розіп'яте —
в гарячій серці, на палких вустах.

Гран геніальності — не геральдичний герб.
Гніт геніальності — не героїчний грим.
Глум геніальності — не гомеричний горб.
Гнів геніальності — не геркулесів грім.

Істина — поняття історичне.

Григор Тютюнник

Істеричність істин історична.
Не тому, що в кожного своя
і що хіть пізнання світу вічна
втлюється у мільярдах “я”.
Хоча б скільки в герці їх зійшлося,
звівши стрімко і мажор, й мінор,—
їхнє шире багатоголосся
більше схоже на сімейний хор.

Істина, віднайдена в любові,
із любов'ю вирушає в світ.
Та офіційні, гонорові
грізно заступили краєвид.
— Я їду! — гукатиме наївна.
— Не пушу! — цинічна обірве.
Диктатура поліціятивна
вміло відтинає все живе.
Відступити? Знітитись?

Ніколи!

Істина я, а не анекдот!
Голос мій розгніваний — не кволий,
і ніхто мій не затисне рот.

... Хоч би як трагічно це скінчилось,
ніжний мій філософе, зятям:
ти пішов, а істина лишилась
із твоїм неголосним ім'ям.

— Йолопе, невже ти думаєш змінити світ?
— А чом би й ні?
— Йі кому ж вдавалось це за безліч літ?
— А хоч мені!
— Ха-ха! Іще один Господь-Отець —
ну й насмішив!
— Нехай. Та був я й глина, і творець,
й крилато жив...

Все важче
прощатися зі старими речами:
з ними відходить
стільки споминів.

І може, колись у світу
в час прощання з нами
защемить серце
і хоч на мить затримається рука...

ПЕРЕВІЗНИК

* * *

Літак із насуплених хмар виринає
і знову щезає... Отак і життя —
то зустріч дарує нам, то розлучає,
то спомини будить, то знов забуття.

Припливи — відпливи, світанки —
смеркання,
весняне цвітіння — і сум-листопад.
І мрія найперша, й надія остання —
маршрут, де немає дороги назад...

* * *

Усміхнімось похмурій людині,
що понуро назустріч бреде —
і, можливо, з цієї хвилини
їй привітнішим видасться день.

Усміхнімось похмурому дню,
що долає насуплені хмари —
і він скине свинцеву броню
і покаже довірливо чари.

Привітаймо зашорений світ,
поділімось із ним добротою —
і, можливо, на тисячу літ
він забуде про зраду і зброю.

* * *

Цю виставу вдруге не зіграти,
бо вистава ця — моє життя.
І назад не повернути, брате,
ані огріхів моїх, ні каяття.

Все б воно, можливо, і нічого,
але є ошуканий глядач.
І провинно я прошу у нього:
— За надій несправдженість пробач!

Може, кепсько знаю я цю справу —
не стинай моєї голови...
Вдаліше зіграй свою виставу
і життя, як пісню, проживи!

* * *

Любові Голоті

Я теж люблю це слово — “широ”,
вкладаю в нього зміст прямий:
тут приятна довіра й віра,
що в світі не самотні ми.

І ми одним вже тим щасливі,
що поруч однодумці є,
хоч кожен з нас на чесній ниві
і сіє, й догляда своє.

Духовно ми не босі й голі.
Ще трохи розумом зростем —
і на всеукраїнським полі
ми спільних жнив таки діждем*.

* За П. Чубинським (із вірша “До моєї Катрусі”:
“І жнив своїх таки діждусь...”)

* * *

Не додають оптимізму ранки туманно-сонні.
Тіні дерев і прохожих пливуть у рамці вікна.
Сонце десь Африку гріє в заробітчанському полоні.
А тут не збагнеш відразу: осінь, а чи весна.

І не збагнеш: живемо́ чи в метушні минаєм.
Перехідний період. Вічності збитий рядок.
День за вікном похмурий — і на душі не світає.
І до надій укотре зводити треба місток...

ВИБОРИ

1

Люди довгою вервечкою
вкидають до скарбнички
копійки надій,
щоб на зібрані кошти
купити мудру владу.
Цей мружиться в посміху —
мабуть, вже все купив.
А той у глибокій задумі —
бо коли влада мудра,
то не продається.

2

М'ясорубка міста
перекручує на фарш
безвільну плоть
несформованих душ,
а на політичній кухні
меткі шоумени
старанно ліплять
котлети електорату.

Вкотре поїхали
заготовачі по селах —
за безцінь
скуповувати сировину.
Знову підскаочив
попит на баранів...

3

У цьому макдональдзі
кожен платить за себе.
Та браві політкухарі
спечуть один гамбургер на всіх.
Якою ж буде його начинка?..

4

Горобці на осонні
влаштували дебати.
Перекрикують одне одного —
зовсім як люди.
А мовчазні бджолои
знай носять нектар надій.

Весна.

ВЕЛИКДЕНЬ

Пахне паскою земля.
Сонце дихає з небес.
Диха сонячно рілля.
Скресла річка. Ліс воскрес.

Світять писанки садів.
І спішать прочани-бджолки.
І, як з церкви, лине з гілки
життєдайний славостпів.

* * *

Чомусь усі в завулках ми живемо,
у прохідних дворах, між тісноти.
Пояснюємо довго і натхненно,
як нас знайти.
Когось ведемо і самі блукаєм,
нервуємо, втрачаєм вкотре час.
Усе життя навпомацки шукаєм,
й шукають нас.
Не виручають знову карти міста,
мобільники і лінії метро.
Юрба з шляху збиває голосиста —
гальмує крок.
Слова із уст звітають не для преси.
У прірву падають хвилини і роки.
Диктують сенс життя не інтереси,
а пошуки.
Зате дорога всім вготована остання —
пряма, чітка, ясна.
Адреса не породжує питання.
І ти-ши-на...

* * *

Поштова скринька знов порожня.
Та й від кого
листів чекаю?
Я написав би, мабуть, і до Бога,
але зважаю,
що прохачів багато в Нього...
Отож звикаю,
що манни вже очікувать не треба.
Душа в скорботі.
А як гірчить — пишу до себе —
рядки в блокноті...

* * *

Вже довік не прогнати утому.
Все частіші свята похорон,
і при зустрічі, як знайомому,
усміхається білий Харон.
Є знайомства — бодай їх не знати:
не до жартів і не до пісень.
Що не день — непоправні втрати,
а Харон незворушний, як пень.
Ось і нині, оплакавши друга,
запитаю: — Як наші... там?..
Помовчить. Зиркне раз і вдруге:
— Час настане — дізнаєшся сам.
Відштовхнеться од берега рвучко,
чорну воду ударить веслом.
Вслід дивитимусь і беззвучно
шепотітиму сивий псалом.

* * *

*Побратимам-хористам
капели КП*

Ми разом ватру розпалили
від наших молодих сердець.
Її роздмухати щосили
допомагав нам вітерець.
Понад дніпровою водою
тихенько дзенькнула струна,
і переключкою дзвінкою
звучали наші імена,
і голоси — щасливі, юні,
й мажору сповнені пісні.
Стократ підсилене відлуння
забігло в наші зрілі дні...

ДРУГЕ ДИХАННЯ

Дармового натхнення не жди —
небо вичерпало всі ліміти.
Не повернемо шал молодий,
юні спалахи не повторити:
де був цвіт — від плодів гнуться віти.

Відшуміла весела пора
над метеликовим лугом.
Вже не гусяча легкість пера —
за притомленим совісним плугом
як наснажитись диханням другим?

Де надійної дружби плече? —
ті змаліли, ті — закабаніли.
Порожнеча холодна пече,
і нові несхололі могили
незворотно підточують сили.

Ніби примус — служіння живим,
але погляд уже — не в майбутнє.
Я його віддаю молодим:
хай своє скажуть-зроблять присутнє,
а мені — в Вічність слово спокутнє...

* * *

Наснажений музою-весною,
юний сад
мережить листочки наївних експромтів
на п'янку мелодію літа.
Доскіпливий критик-осінь
помалює їх червоним
і зневажливо кине додолу.

А уважний читач-зима
позбирає усі до одного,
розкидавши навзамін
чисті аркуші снігу.

І знову всі чекатимуть
спалаху натхнення.

ДО КОШИКА

1

Ну що ти, кошику, скрипиш,
доверху овочем набитий?
У тебе нюють боки лиш.
Мені ж — тебе іще й носити.

Тебе до верху накладуть,
а ти й не зрушиш сам нівроку.
Я ж сам себе — у цьому суть —
вантаж, ще й кладуть ізбоку...

2

Кому тепер ти, брате, служиш,
з ким ворогуєш, а чи дружиш,
за ручку з ким, із ким на “ти”?
Тебе я в поїзді забув,
а ти услід і не гукнув —
схотів податись у світи.

В європах, а чи в Україні —
не гониш порожняк і нині,
скрипиш, як завше і скрипів.
Ну що ж — спокутуй і жалій
той нерозумний вчинок свій.
А я ж тебе хоч розумів...

* * *

Горобчику! Пташиний санчо панса!
Невишукані пісеньки твої.
Та без твого “жив-жив!” в морози сиві
замерзли б і оселі, і гаї
і не витьохкували б арії щасливі
естети — дон кіхоти-солов'ї.

ВЕРЕСНЕВИЙ СОНЕТ

Марині Волошин

Дні народження осінні —
елегійні, ностальгійні.
Ранки від туманів сині,
далі золотаво-мрійні.

Дні народження осінні —
ніби птахи перелітні.
Прохолодні довгі тіні
через сад бредуть самітні.

Тиша. Спокій. Хоч невпинно
час відлічує хвилини,
навіть він на мить спинився.
Вичах днів веселих кипень,
і вже мій веселий липень
з мудрим вереснем здружився.

ДОСВІД

Блукання лабіринтами обставин,
розмотуючи ниточку емоцій,
безперспективний пошук — сенсу? слави? —
в засліпленому міражами оці

тримаючи, як свічечку, відіння
тих маяків, що в юності зустрілись,
і врешті-решт в глухім куту прозріння,
що вкотре обманулись, заблудились,
що згаяно життя іще дециєю,
украдено ще крихітку надії.
І сон, що в напівмаренні присниться,
вже не розбудить сонячної мрії.

* * *

Все частіше блукаю в царстві мертвих.

Колись забрідав сюди випадково,
тримаючись за чийсь руку,
з острахом роззирався довкола
на незнайомі обличчя,
читав по складах чужі імена,
а коли зрідка стрічав знайомих,
не міг скласти з ними й двох слів.

Та згодом тут стали селитись ті,
з ким ділив хліб і пісню,
з ким розмовляв ще учора,
недоспівав, недосперечався,
кого так не вистачатиме
в метушливому сьогодні
й осиротілому завтра.

Все частіш блукаю в царстві мертвих
і все неохочіш повертаюсь туди,
де стільки мерців
удають,
що вони ще живі.

СПІВАВТОРАМ

(на чії вірші добирав мелодії...)

Я торкаюся ваших рядків,
мої друзі — поети.
Заворожений чарами слів
(я і сам стільки наворожив!),
потрапляю у ваші тенета.

Я вслухаюсь у ритм ваших доль,
ваших душ перегуки
і, в незвичну потрапивши роль
(ось прислухайтеся — до, ля, фа, соль),
чую інші окрилені звуки.

Я торкаюся ваших сердець
і стаю у тім доторку — вами.
Лік гублю — де поет, де співець
(соловейко? Ні — горобець...),
коли вашими марю піснями.

Я торкаюся ваших рядків.
Я вслухаюся в ритм ваших доль.
Я торкаюся ваших сердець.

МОЛИТВА

Не смітєсловлю всує
і не розмахую руками —
молюся щирим помислом,
поклони б'ю у храмі Богородиці-Землі,
виходжу сповідатися назустріч спраглим,
які у пеклі повсякдення
забули,
що приходять у цей світ
ангелами.

Благослови, Господи,
на свідомий послух
заповітам святих предків.
Амінь.

ВТШЕННЯ

Над лісом і полем
невтішно
підліток-хмарка плаче:
“Як стати великим морем?..”
А лагідне сонце
втирає їй сльози:
“Поглянь — капітани відважні
вже пускають по ньому
кораблі паперові!”

* * *

Не наснажуйтеся порожнечею,
хоч які б вона шати вдягла
і до зваб хоч яких повела,—
все одно це закінчиться втечею.

Все одно це скінчиться досадою.
Будуть висновки пізні сумні,
що даремно змарновано дні
під спокусою, модою, владою.

Тільки втечею порятуватися,
барикаду звести у собі,
щоб зі світом у боротьбі
не змаліти,

не спитись,

не здатися.

СТОЛИЧНА ПРОЗА

Вночі було небо рожеве —
люди затьмарили зорі...

Юрій Сегеда

Грім посоромився в святковий дощ гриміти —
щось буркнув стиха і сховався в смерк.
Та й не від нього зчудувались діти —
всіх захопив бундючний феєрверк.

І місяць кволо й несміливо сяє
на тлі вогнів реклами і метро.
І, крім гостей, ніхто не помічає
між берегів затиснутий Дніпро.

* * *

Я не люблю рушники у музеях,
тихо гидує дівчат із цигарками.
Вкотре розгублено вигукну: — Де я
поміж нью-йорками та ігарками?!

Хто ми усі — чи у часі, чи в просторі,
в розкошах збочені, зігнуті працею —
чи на Всевишнім забутому острові,
чи Сатаною згвалтована нація?

Що за міраж вабить нас — Україна
там, де мільйони блукають світами?
Чую — калина, римую — руїна
разом з чорнобильськими солов'ями.

Кожен в свій час неприкаяно ляжемо
смальтою доль у мозаїку вічності.
Застерегти не зумієм, не скажемо —
мудрі і навчені — із потойбічності...

* * *

Вибираючи смерть,
вибиратиму ранок весни...
Мар'яна Кіяновська

Не за власним бажанням прийшов я в цей світ
і залишу його не зі власної волі.
Я про гальма забув, не питаючи долі,
де скінчиться й коли неповторний політ.

Неоцінний дарунок — і каторжний гніт.
Щастя швидко минає, а горе — поволі.
І не хочеться грати накинуті ролі.
І лишити кортить по собі добрий слід.

Все скінчиться колись.
Вибираючи смерть —
чи неситий іще, чи наповнений вщерть,
та вже вільний від марення слави і влади,—
так без страху піду, без вагань і жалю,
щоб жагу не зламати у тих, що люблю,
щоб поменше було буфонади...

* * *

Піщинка-день в годиннику буття
скотилась незворотно в прірву часу.
Ніяка сила вже її нагору
не верне і не винесе повік.
Й невічним нам немає вороття:
законові всесвітнього тяжіння
ми улягаєм всупереч бажанням —
і все стрімкіший
незворотний
лік...

* * *

Крихітними цеглинками днів
зводимо величну вежу Вічності.
А коли вже класти нічим,
лягаємо в стіну самі,
відаючи кельму нащадкам.

* * *

Десь у цю мить
шаліють біля телевізора,
а я незворушний —
грають не наші.

Біля сусіднього під'їзду —
лемент останнього прощання.
А я з цим чоловіком
не здоровкався і за життя.

На що ж розраховую в часі,
який скаже про мене: “Був”,
якщо не зігрів нікого
і в серце своє не впустив?..

ТРАМВАЙ ЖИТТЯ

(кільцевий маршрут)

Кожне перше січня —
мов кінцева зупинка
близько шостої ранку:
і мало іще пасажирів,
і вулиці ще напівсонні.
Та дати-зупинки трамвая
людей додають і огрому,
тепер уже всі поспішають,
стає і тісніш, і спекотніш.

Довкола гарячі події —
квітневі, червневі, серпневі —
новини, плітки, спростування,
і їдем хоч ніби в майбутнє,
та знову — по колу, по колу...
І вже притомившись, чекаєм,
де наша жадана кінцева,
там жде нас розрада, спочинок,
там зможемо знову почати
і дні, і маршрути, і долі,
і знову дванадцять ударів
ілюзію нам подарують,
і вкотре заснемо в надії,
що завтра все буде чудово...

І знову ми першого січня
немов на кінцевій зупинці,
та лиш пасажирів вже інші.

Хто ще не сплатив за проїзд?..

* * *

Світ ловив мене,
та не впіймав.

Г. Сковорода

Світ обійдеться без мене.
І без тебе. І без вас.
Бо відомо достеменно —
ми приходимо на час.

І лиш потім зрозуміє
(втім, це заслужити треба...),
коли в день якийсь збідніє
і на мене, і на тебе...

НАТОВП

Гній.
Не ремствуй —
мабуть, і ти, на погляд збоку, не кращий.
А проте приземлена тлінність
світить із майбутнього
поглядом високого цвітіння.

* * *

Карнавал життя.
Ілюзії спотворюють дійсність.
Рожеві скельця з часом тьмяніють,
і невимовлений спротив
перофарбовує в чорне світ —
тож ні собі, ні комусь
не побажаєш того пекла,
в яке перетворюється
спаплюжений зневірою
карнавал життя.

* * *

Є. Коваленку

Це дерево нікуди не спішить.
Немолоде вже диво срібнокоре
тремтливим листям ловить кожну мить
і тягнеться до неба й сонця вгору.

Його єдиний вимір — висота.
У ній — і радощі його, й печалі.
А унизу — марнотна марнота.
сліпа гонитва по горизонталі.

Мій сивий друже! Небо обніми,
не гниє перед вітрами у покорі.
Тримаємся за землю міцно ми,
та погляди спрямовуєм — на зорі.

ГЕРОЙ

Результат завжди зворушує,
викликає співчуття,
захват, вдячність, бо дарує нам
привід для фуршетних свят.
Ще якби той, хто порушує
зашкарублий плін життя,
легко, мов за змахом палички,
нам давав той результат.

Та він сам не знає спокою
і нам жити не дає,
всіх дратуючи, вагається,
в сумнівах втрачає час.
Із реальністю жорстокою
на самотній герць стає
і хоч падає підкошений,
та проте рятує нас...

* * *

Що за веселий був день!
Та надвечір раптом заплакав,
бо хтось його не дочекався.

Як спокутую провину перед тими,
кому затьмарю колись небо?..

МАЖОРНИЙ РЕКВІЄМ

Намотують колеса кілометри.
Гортають день за днем календарі...
Колись та доведеться мені вмерти.
І згасне моя зірка угорі.

Все спішне, невідкладне, навіжене
скасує і вбере єдина мить.
Невпинний рух зупиниться для мене,
вгамується, затихне, відболить.

Та знов зорю засвітить мій нащадок —
воскреслий непокорений мій дух.
Прийшовши в світ, отримає у спадок
оманливий і звабний вічний рух.

Заходять ранки — чисті і прозорі.
Стихає вечорів надсадний гам.
І дивляться на все безсмертні зорі —
зігріті нами й невідвадні нам...

КАЛІКИ

Мов ті запобігливі піддані
кульгавого короля,
що догідливо наслідують
його хитливу ходу,
калічимо рідну мову:
одне слово своє,
друге — позичене,
оце — батькове,
а те — дядькове,
на два цілющих —
вісім бруднющих.

Хить-хить,
катуль-катуль.
— Куди йдете, панове? —
Європа не в той бік!..

* * *

Василеві Трилісу

Розійдемося, а пісня лишиться між стін,
ще довго грітиме їх нашим подихом гарячим,
і гуконе, і засміється, і заплаче
нам навздогін.

А завтра з днів і непривітних, і глухих
прийдуть безмовні до невичахлої зали.
І пісня тих, що, мабуть, зроду не співали,
зігріє всіх.

Зігріє й тих, кому її крилата суть
це таїна за сімома замками,
тих, що, зустрівшись випадково з нами,
себе збагнуть.

Ми ж далі підем співом гуртувати світ,
між непривітних буднів спраглі злету,
отримавши від предків естафету,
складаючи свій заповіт.

* * *

Підстаркуватий поет
жалкував за втраченою молодістю.
А вона стояла за його плечем
і скрушно хитала головою:
“Що ж ти так рано здався?..”

СОНЕТ ПОЧАТКУ

Все починається колись —
і день, і думка, і людина,
і спрагла пісня солов'їна,
що потім вже злетить увись.

Нікого в світі не питає —
ні день, ні думку, ані нас —
той, хто хронометра вмикає
і каже тихо: “Иде твій час!”

І день то в сонці, то в тумані,
і думка з острахом бринить,
несмілі кроки робиш ти.
Найперші кроки! І зарані
не мислиш про далеку мить,
коли дістанешся мети.

СОНЕТ ТУМАНУ

От сніг чи дощ — ті завше без обману.
Сипне, ударить — щиро, навідліг.
А як узнати наміри туману,
що з посміхом мені на плечі ліг?

Як той факір — сховав усю столицю
під вогким настовбурченим плащем.
Хитрючий — не виказує амбіцій,
прикинеться то снігом, то дощем.

В його обіймах борсаються кволо
пихаті “мерседеси”, спритні “лади”,
примари приголомшених людей.
Собою він заповнив все довкола,
не визнає ні коридорів влади,
ні доларів, ні моди, ні ідей.

СОНЕТ РОМАНСУ

Бува, зітхнуть: його так не стає,
на жаль, не повернути вже той час.
Лиш спомином, відлунням зігриває,
серця лікує лагідний романс.

Та він не покидає нас ніколи.
Він, непомітний, поруч. І коли
у душах пустка й темрява довкола,
розрадою виходить із імлі.

Цнотливий друг — не муляє очей,
фальшивих компліментів не чекає,
найперш — собі, а потім нам співає,
слабкі зітхання прогана з грудей.
І знай перевіряє повсякчас,
як Істина відлунює у нас.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ КНИГИ

День народження книги — просто день серед днів
поміж буднів і свят, без бучних феєрверків.
Непримітний на шпальтах преси й календарів,
він, проте, цілий світ увібрав, як люстерко.

День народження Слова між мовчань, шепотінь,
між фуршетних базік і рекламного глуму,
продирання крізь хащі до осянянь, прозрінь,
гуртування думок, що вливаються в Думу.

День народження Пісні між квилінь і зітхань,
що її спраглий люд крізь завади почує,
день народження Віри із крихких сподівань,
що нас зрештою в Хор спів свідомий згуртує.

* * *

Не відпускай цей день без приязного слова,
він чесно відгорів — віддав усе, що міг.
Ти втратив ще не все, стартуєш вранці знову,
а він скінчив свій вік і до кінця добіг.

Ти — книга з тисяч днів, він у тобі — сторінка,
яку ти мимохідь за мить перегорнув.
Ти — велет, він — пігмей, ти — скеля, він — піщинка,
та для століть і ти на день цей проминув.

Для вічності і ти — комета випадкова,
що миттю спалахне — для кого і чого?..
Не відпускай цей день без приязного слова.
Він часточка тебе. Ти — часточка його.

* * *

Позує котик перед об'єктивом,
бузкова гілка в вікна загляда,
ми схилимося до струмка щасливо —
і віддзеркалить спалахом вода.

Сором'язливі або вже і звичні,
хтось повагом,
хтось, як завжди, спішить.
Недосконалі чи фотогенічні —
видошукач нас вихопить на мить.

І ми на когось будемо дивитись,
хтось в теплих нас триматиме руках.
Невже хоч так — на нетривких картках
у вічності зуміємо лишитись?..

* * *

Людина не пішла — лиш ненадовго вийшла.
Її присутність десь — ще не відсутність тут.
І навіть коли Бог забрав її до себе,
він думає про нас і щось лишає нам.

Неоціненний дар — жива, гаряча пам'ять —
подовжує буття із тим, кого нема.
Найщасливіший той, хто ритуал прощання
не ставить вище мрій і сув'язі віків...

* * *

Рядки життя такі короткі
і не складаються в сонет.
І рим свята уже нечасті,
і все сказати не встигаєш.
Солодкі мрії — як колодки,
гальмують,
не пускають в лет,
а гвалтівна примара щастя
труїть і очі застигає.

Себе жаліти — кволе вміння.
Від виправдовувань постійних
тьмяніє розум, сохне горло
і руки гирями висять.
І порятує лиш прозріння,
що в шорах,
пастках
чи обіймах,
якщо випрочуватись гордо,
нас не зламають, не з'їдять.

НЕ ДОРОСЛИ?..

Пастухи взяли собі відпустку.
Звеселіле стадо розбрелось.
Кози вмить залізли у капусту,
п'ятеро телят в саду паслося.
Кінь облюбував вівсьяне поле,
випране шмаття жує корова,
вівці топчуть клумбу біля школи,
стогнуть луки і тріщить діброва.
Трохи з'їли, більше столочили,
а ще більш стомились від свободи,
збились в купу і заголосили:
— Де ви, де, батьки свого народу?!
Як без вас ми — бо негода раптом,
чи такі ж ми будем одностайні?
Хто згуртує нас і як ми втрапим
до своєї затишної стайні?..

Щоб ще більшої не стало шкоди,
пастухи махнули батогами.
Хоч якої кожен з нас породи,
а в гурті стаємо баранами...

ПАМ'ЯТНИК

Усі вулиці,
якими пройшли хоч раз у житті,
носять наші імена.
Їх повторюють, щоб не забути,
річки дитинства
і вокзали юності.
Ненадруковані томи наших біографій
не вмістять усі бібліотеки світу,
віддуння наших думок

не вмовкатиме у пташиному співі,
а тісно переплетені радощі й болі
вічно наснажуватимуть
громи й урагани планети.
Нас викреслять паспортистки і виборчками,
про нас не розкажуть лукаві історики,
а наші фото
в комп'ютерах сто тридцять п'ятого покоління
серед мотлоху офіціозу та відеофільмів
не відшукають і найсовісніші нащадки.
Та коли, переповнивши собою безмірне небо,
ми впадемо на землю тихим дощем,
вічний спориш
зі сльозами на щоках
довго перелічуватиме наші імена...

* * *

Павук — поет-самітник,
що дивиться на світ
під своїм кутом.
Він не любить гамору,
не розуміє гумору,
боїться чисток
і до безтями віддається творчості.
Ловить мух,
випиває їх на чорнило
і невтомно римує
шафу з підвіконням,
нечитані книжки з Маніфестом Руху,
учорашній застій
із завтрашньою апатією...

ПОЕЗІЯ

Акупунктура днів не визволить від болю,
тривогу не приспить наркоз відеодив.
З бинтами сивини виходим з поля бою,
гамуючи печаль пігулками рядків.

Історії хвороб заповнили екрани,
тече то гній, то кров з газетних сторінок.
Волає все довкруг про надзвичайні стани —
тиск совісті,
 гарячка душ,
 нерівний пульс думок.

Аптеки визнають рецепти лиш прозові,
та віри я не йму рекламним чудесам.
Хоч панацей нема вже і в крилатім слові —
найперш зділися сам...

ОСІННІ КВІТИ

*

Кажуть, любов сліпа.
Та чи помітить байдужий —
крізь втому, зморшки, сивини —
незаперечне для мене:
очі твої молоді.

*

Похапцем перебігши
книгу любові,
неспішно гортаю
сторінки останні —
споминів і вдячності.

*

Хмілю від поцілунків,
та пити не зарікаюсь.
Не знаю гіркого похмілля,
бо п'ю з джерела живого
одне — найсмачніше — вино.

*

Знаю я, чому сьогодні
сонечко сія:
то на небо залетіла
усмішка твоя...

*

А молодість — як літо:
гаряча і п'янка
від зелені і цвіту,
жаданого дзвінка,
від усмішки, і пісні,
і доторку руки...
Ще вечори не пізні,
сон світлий і легкий.

А молодість бує —
коротка і щемка,
як сад, що так чекає
свого садівника,
що ніжно пестить квіти,
скликає солов'їв
і млосо хилить віти
в передчутті плодів.

А молодість... О Боже!
Хоч доторкнусь рядком.
Та бути вже не зможу
отим садівником...

МАРНОСЛАВСТВО

Вчорашні афіші
перемелюють старе,
та вони вже нікого не цікавлять.

А цнотливі білі аркуші
мріють потрапити в тираж,
даремно сподіваючись
зігрітися біля чиєїсь слави.

* * *

Що сутінки навколо — півбіді.
Не через те, що згодом звикнуть очі.
Є вибір — попрямуємо куди:
до світла дня чи безнадії ночі.

Між холодом відмінності нема —
він восени і навесні не гріє.
Та все ж душі тепліш, як є надія,
що врешті-врешт закінчиться зима.

ВІДЛУННЯ

Байдужий день,
що буденно гне людей до землі
й краде в них радість творення,
не заслуговує і доброго слова.

Та якщо ображатися на весь світ,
не казати людям “Добридені!”,
не додавати кожному дневі
бодай краплину оптимізму,

то чи буде він хоч коли
добрим
до кожного з нас?..

АКВАРЕЛЬ

Ще уночі вертаються морози,
ще не настала котиків пора,
а вже цвітуть весняно верболози —
спалахує пробуджена кора.

Ще спить трава, берези напівсонні.
у сірі дні й струмок неговіркий,
та приязні різноголосі тони
сплітаються із голосом ріки.

В бруньках ще барви набирають сили
і пагонами рвуться в теплі дні,
а гілочки етюдники розкрили.
малюють першу акварель весні.

* * *

Хочеться
козя малювати безперестану,
їжачкові
пригладити непокірного чубчика,
непосидючому горобчику,
як у дитинстві,
насипати на хвіст солі,
а модницям-бджілкам
захоплено вигукувати компліменти.

Світ навколо такий досконалий.
А людина — його найперший поцінувач.

ДУША РИБИ

Слизька й холодна
беземоційна
в моїх руках
враз затріпочеш
немовби хочеш
злетіти в небо

беззвучно
зіпаєш ротом —
чи гірко плачеш
а чи сказати
мені щось прагнеш

можливо те
що жити хочеш
що і у тебе
є неповторна
і мною не осягнена
душа.

* * *

Шкодую на схилі дня,
що лишаю в ньому
недороблене, нездійснене,
а виринаючи з ночі —
що не можу забрати з собою
у світ реальності
химерні сновидіння.

Тож і гортаю сторінки життя,
все ще сподіваючись
наповнити казкою дні
і зробити реальністю
фантазії ночей.

* * *

Ця вічно прекрасна Земля
так окрилює,
що не одному в захваті
хотілося злетіти в небо.

Та вона ж і така ревнива,
що кожного разу,
не пускаючи з обіймів,
може потрощити кістки...

ЕСТАФЕТА

Вони простять, та легше нам не стане.
Вони простять, бо пожаліють нас.
Вже вкотре просим прощення востаннє,
мов нескінченний прощень цих запас
у них,

і грішимо, як і вони грішили,
як ті, що їм прощали, а чи ні...
Те знають достеменно лиш могили —
плачів надривних свідки мовчазні.

* * *

Подивишся на призабуте фото —
і душу ніжний щем огорне...
Мигтіння буднів, клопоти, робота —
життя все більше й більше біло-чорне.

Та чорно-білий спомин на хвилину
нам поверне завмерлу мить чудову,
і світ далекий, неповторний зрине
різноголосо й різнокольорово.

НАТХНЕННЯ

Якщо довго ходити під яблунею,
зрештою на голову
упаде яблуко.
А проте не в кожного
воно викреше
ньютонівський спалах.

* * *

Засніжене поле і ліс.
Грудневе остуджене сонце.
Світ вимер, здавалось. Та онде
слід автомобільних коліс
із надр закіптюжених міста,
із шуму й огрому біжить
туди, де прозоро і чисто,
де тиша чарівно звучить.

Непевний, засмиканий час.
Чи сув'язь віків обірвалась?
Годину тому увижалось,
що місто все випило з нас.
Але в білосніжнім просторі
все вічне — діброва і степ.
Ось-ось вийдуть місяць і зорі
й зіграють величний вертеп.

* * *

Запліднену думку нести у світ
все більше стає несила.
Частіш і частіш, обірвавши політ,
друзі складають крила.

Підхоплюєш їхній тягар на крило
і поглядом — знову в небо.
Злетіти над болем — хоч що б там було,
хочеш не хочеш — треба.

Бо знаєм — спокутує тільки політ
за себе й за інших провину.
Бо як не злітати — не прийдуть у світ
нащадки — нам, грішним, на зміну..

* * *

Богданові Гориню

Я не боюся повторитись.
Одмінність — вічний присуд мій.
Боюсь одного — не зустрітись
зі світом страчених надій,
із тими, що ставали мовчки
супроти зграй балакунів,
коли у завиваннях вовчих
губився їхній щирий спів.

Я не боюся проминути
у часі й просторі сліпім,
боюсь лиш бути не почувим
у чеснім товаристві тім,
що завше йде супроти вітру
за світочами — слід у слід,
що не плете мережку хитру.
щоб витворити власний міт.

Я є. Був я в усі часи.
Не загублюся у безодні.
І в рознуртованім сьогодні
бреду на рідні голоси..

* * *

Твій березень і Ти разюче схожі.
І хоч непоказний Ваш ніжний цвіт,
уже не раз травневі перехожі
з тепла Вам озиралися услід.

Твій березень і Ти — остудна цнота
на торжищах осквернених надій.
Та скільки чистого таїться злота
у березневій усмішці Твоїй.

Твоя весна не кінчиться ніколи.
І навіть в час осінньої сльоти,
коли чорніють голі сад і поле,
цвістимете Твій березень і Ти.

* * *

Кохана, подаруй мені крило,
коли мої невчасно притомились.
Яви ще раз свою безмірну милість —
кохана, подаруй мені крило,
щоб я злетів, як в юності, з тобою
над прозою, утомою, юрбою,
кохана, подаруй мені крило,
щоб не забути азбуки злітання,
щоб не згубити в метушні кохання, —
кохана, подаруй мені крило.
З тобою ж бо висот ясних сягну,
із небом грішну землю поєднаю
і, щастям переповнений до краю,
я світові цю щедрість поверну.
Кохана, подаруй мені крило...

ТАНОК ДОЩУ

Дощ збирався довго і неспішно,
десь за лісом громом гуркотів,
мов застерігав, щоб ми не вийшли
в світ без парасольок і плащів.

Першими краплинами навшпиньках
вулицею сторожко пройшов,
мов сипнути щедро йому ліньки,
мовби жаль незбитих підшов.

Тільки ж і дощу здалося мало —
все частіш він дріботіти став,
мов троїста музика заграла,
мов стрімкий танок його позвав.

Й ось йому на вулиці вже тісно,
хвацько витанцьовує в садках —
з виляском,

навскісно,

прямовисно.

аж гуде, неначе бубон, дах.

Все довкруг нестримно закрутилось,
світ сміявся, хоч і весь промок.
І моя кохана спокусилась —
вибігла до нього на танок.

Я дивлюся, як вона танцює,
до небес обличчя підійма,
як жагуче дощ її цілує!

Я стою, ревную і... римую,
вибігти ж сміливості нема.

ПРИЗЕМЛЕНІСТЬ

Зрікаюсь назавжди спокус молодих,
що втратили раптом принадність.
І усміх мій нині — не той уже сміх,
у мріях не та безоглядність.

Як добре, що крила свої не спалив
у леті на вогник омани.
Не раз мене порятував і спинив
прискіпливий погляд коханий.

Віднині з провинною вже не прийду,
не мовлю: пробач мені, мила.
Лиш лячно: а раптом на землю впаду,
коли я складу свої крила...

* * *

Іконки людей у комп'ютері міста
ховають сутність глибинну.
Зазирнути б — заповнити аркуш чистий —
у радість чийось чи провину.

Але подолати провалля безмежне
й мишка любові чи допоможе —
окликнути б, клікнути обережно,
та чи розкриється кожен?..

* * *

Подарунки роблять вбогим —
всяк з них чуда потребує.
Обдарований від Бога
щедро сам себе дарує.

Скільки вбогому не дати —
він повік не збагатіє.
Обдарований — багатий,
хоч зі скромних статків сіє.

Перший — долю проклинає.
Другий — прагне всіх обняти:
п'ять хлібин йому стачає,
щоб весь світ нагодувати.

МАРШРУТ ЖИТТЯ

Голос у динаміку
все неохочіш оголошує зупинки.
Ще кілька днів народжень
і —
зрастуйте, Тату й Мамо!..

НЕКРОЛОГ

1

Поки змалював дерево,
його зрубали.
День народження
і смерті.

2

Хотів крилату думку записати,
та хтось гукнув —
і сталося найгірше:
на білім аркуші чорніє тільки дата —
плач біля ненародженого вірша.

БОЯРКА

Корчагінські рейки
здали на брухт.
Старенький паровоз
ніяк не зробить зупинку.
Богунці вчать ходити на параді,
й під перестук ніг і коліс
спить Самійленко біля церковці,
задивленої в озеро,
над яким пробігають маршрутки
з Тарасівки до безводної Індії*.

БЕЗДУМНІСТЬ

На малесенькому літачку
крихітні пасажери
нікчемними зусиллями
ламають і загіджують
усе довкруз
влаштовують невеличкі вибухи —
вкорочують віку
і йому, й собі —
крихітному літачкові,
планеті Земля.

* * *

Щовечора зариваємось у подушку
і заплющуєм очі,
щоб не бачити,
як у морок ночі
відходить назавжди
ще один неповторний день.

* Індія — район у Боярці.

А якийсь із них
зупинить на мить ходу,
вдивляючись у непорушні вії,
під якими сховався його крихкий відбиток,
навіки приспаний
на востаннє зім'ятій подушці.

СОНЕТ

Хтось вимкнув дощ... Я так люблю негоду —
на цій землі найменшу із підлот.
В печальний час знецінених чеснот
беру за приклад матінку-Природу.

В ній мова барв, і пахощів, і нот.
В ній слів нема моменту на догоду.
Шанує світ лиш мужній вчинок плоду —
чи лан це, чи діброва, чи народ.

Довкола нас зомбовані снують,
вдягаються слухняно, п'ють, жують —
скрізь ринкові і політичні пута.
Свідомість — мов бездумний солдафон.
Хоча б на мить хтось вимкнув мікрофон,
щоб тихий голос совісті почути.

* * *

У приручених дзеркалах
уперто визріває бунт:
приречені лестити
врешті згадають про гідність
і замість догідливого компліменту
покажуть спотворену душу —
портрет доріана грея.

ПОЛУСТАНОК

Між гілок омела й помаранчева стрічка,
ще не вбрався у шати притлумлений ліс.
Протинають холодну сльоту електрички,
розкидаючи рештки зими з-під коліс.

Шурхотять під ногами рекламні принади.
В кронах — вітру плаксивого спів.
Та ще чути із Києва гул канонади
на Грушевського й Банковій звичних боїв.

В надрах лісу весна, гніт долаючи, зріє.
Підсихають поволі стежки до села.
Ще прокинеться світ, буйно зазеленіє —
тільки б соки не випила всі омела...

* * *

Сьогодні у Києві дощ
старанно усе поливає,
бо ранок насіяв людей
і всі вони мають зійти.
На царині вулиць і площ
нікого він не обминає,
бо в день неусміхнений цей
йому дорогі всі сорти,
всі очі, несхожі обличчя —
задумані, навіть смутні,
хоча вони заховались
від нього під дах парасоль,
бо в це сухостійне сторіччя
надій не показують дні,
щоб ми урожаю діждались
із пагонів зламаних доль...

НАТХНЕННЯ

Літературі, як і хлібові, і яблукам,
погоди треба.

Григор Тютюнник

Сьогодні я — породілля
в очікуванні святім,
сахаюся від свавілля
й коментарів глузливих,
у свій слимачковий дім
подалі від метушливих
ховаю вразливий світ,
від нещасливих, крикливих,
заздрісних і безплідних,
рятуючи власний плід,
щоби на хвилях погідних
без лицемірних шат
в тихих потугах невстидних
Києву і Поділляу
виповідалась душа.

* * *

Це котиків і абрикос цвітіння —
на гілці ночі світлосяйні дні.
До них травинки — вперті і пружні —
з торішньої виборсуються тліні.

Ще сонце не встигає всіх зігріти
і невесела у ставку вода.
Зима, бува, ночами забріда —
з весною досі-бо вони не квити.

У квітня барв ще поки небагато —
із графіка він маляром не став,
зате труда натхненного доклав,
щоб буйно розцвіло травневе свято.

ТЕЛЕФОННИЙ БЛОКНОТ

Вже телефонів цих не наберу.
В них голоси лунають незнайомі.
А ті, що відійшли за виднокруг,
бринять віддунням у моєму домі.

Із приятного кола назавжди,
вмовкаючи, щезають поодинці,
лишивши споминів тремкі сліди
і прізвища на теплій ще сторінці...

ПЕРЕВІЗНИК

Не новим, не прибутковим
переймаюсь ремеслом:
плин років правічним словом
розтинаю, мов веслом.
Гомінкі струмки й потічки
легко так долав колись,
та з веселої водички
запливаю в хмурий Стікс.
Човник вуглий, не залізний
мчу до берега чимдуж.
Я — одвічний перевізник
ваших виболених душ.
Я — сповідник справ гріховних,
ретранслятор ваших дум...
Переповнений мій човник,
в нім скорбота, розпач, сум.

Мчу до пекла чи до раю
кожну душу, як свою.
З кожним — вкотре — умираю
і на Вищий Суд стаю.

Там — поміж землею й небом —
озираюся назад:
що лишаєм після себе —
цвіт чи витоптаний сад?
із химерами змагання?
глум спокус? пекучий встид?
чи оплачуть нас востаннє?
чи хоч глянуть нам услід?..

Десь мій тихий час успіння.
Десь останній мій затон.
А в нового покоління
буде свій, новий Харон.

ЕМІГРАНТСЬКА ПІСНЯ

Спинився бусол у знемозі,
та він до хати не ввійде,
хоч притомилось у дорозі
пташине серце молоде.

У дім, де жде старенька мати,
перелетів би я поріг,
коли б до батьківської хати
дістатись міг, дістатись міг.

Ступи ще, буслику, два кроки,
до неньки тихо підійди.
Світ і прекрасний, і широкий,
та серце проситься сюди.

Та тільки крил воно не має.
Лиш думка мчить, неначе птах,
туди, де матінка чекає,
де зароста траввою шлях.

ПЕНСІЙНЕ

1

Оголошення
“Пропонуємо роботу”
мене вже не стосується:
я не потрібен
ні фірмі, ні державі.
Лишилися тільки родина,
кілька друзів
і Бог.

Але яка важка ноша!..

2

На лавочці біля під'їзду
сидять запасні гравці,
чекають, коли їх покличуть
до останньої гри,
результат якої відомий
і ніхто не покаже
червону картку.

3

Горобцям затримали пенсію
і вони подалися
на ринок в рекетири.
Беруть небагато —
по жменьці з мішка.
Та прикро, що знову
свої оббирають своїх,
бо насінням на ринку торгує
не Роман Абрамович.

ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА ШОВТУТИ

*

Відберіть у поета
все земне —
і він сягне
душею неба.

*

Не страшно вмерти.
Страшно залишати світ,
який не сподівається
вижити.

* * *

Ця доля — моя. Я із іншими не поділюся
ні щастям, ні болем — у них своє щастя, свій біль.
В них пам'ять своя, я ж розхлюпати власну боюся,
що душу то гоїть, а то роз'ятрить, наче сіль.

Живу між людей — і неначе близьких, і далеких,
занурених в себе, хоча у журливім ключі
разом летимо, як у вирій незнаний лелеки,
й крило підставляєм, гамуючи біль у плечі.

Гамуєм журу — адже знає напевне те кожен,
що надто короткий і надто стрімкий наш політ.
І боляче, що з нас ніхто і нічого не зможе,
коли побратиму раптово потьмариться світ.

Ще поки лечу. І до серця свого прислухаюсь.
Питаю у долі, чи є іще сили і час.
Вже меншає нас. І я кожної втрати жахаюсь —
тримайтесь, братове, бо що я в цім світі без вас...

* * *

Усе життя нудимось
в очікуванні смерті,
забавляючись брязкальцями
серіалів і реклами,
та щосили
заколисуємо дітей,
бо вони нудитись не вміють
і бунтують,
приречені
на дочасне вмирання.

За що?..

ВЕЧІР ПЕРЕД ВЕЛИКОДНЕМ

Подивлюсь на захід сонця,
подивуюся не вперше —
не привиділось, не сон це:
як на сома золотого,
ніч на нього ставить верші,

й сонечку одна дорога —
плинути в обійми ночі.
Все б нічого, все б нічого,
та, розпечене до краю,
упійматися не хоче

і розпачливо палає,
до мого й твого віконця
простягає руки-тіні,
хоч узавтра — кожен знає —
знову буде воскресіння.

...й знову буде захід сонця...

* * *

В будинку
увімкнули світло,
і день,
який з останніх сил
чіплявся за перехрестя вікон,
відсахнувся і впав
у чорну прірву проминання.

А ніч крізь віконниці
боязко світила очима зірок,
ще не вірячи в своє народження:
— Можна, я увійду?..

* * *

Прокинутись о п'ятій з відчуттям,
що саме час. Не пізно і не рано.
Привітно усміхнутися пташкам,
над річкою обнятися з туманом.

Вслухатися у тихий шепіт крон,
зустрічним першим зазирнути в очі
і спробувати пригадати сон,
що нас загойдував у лоні ночі.

А втім, навіщо? Що нам додає
ілюзія повернення в минуле?
Он сонце над левадами встає,
усіх в дорогу будить, що послули.

Одвічні антиподи: ніч і день.
Коли спимо, тоді проходить мимо
світ барв і звуків, усмішок, пісень.
Ще все життя попереду. Ходімо.

* * *

От і дощ, а я без парасолі.
В ожеледицю сінця не підстелив.
Хоч сінці загоюю поволі,
та нічого мене досвід не навчив.
У сліпих дорогу знов питаю
і збиваюся на манівці.
І на вітер легковажно випускаю
ті слова, котрі не горобці...

* * *

Недопалок ще не погас, ще вогник тліє,
приречений потухнути всього за мить.
Подумалось: ось так чиясь наївна мрія
у світу під ногами поневажена лежить.
Подумалось: ось так і я, що знав горіння злету,
дійду колись кінця, і час мій промине.
Наркозалежний час, немовби сигарету,
затяжками гарячих днів докурює мене...

* * *

Юрієві

У нашому саду гудуть не наші бджоли,
віддунюють пісні не наших солов'їв.
Чи чуєш, брате мій,— ніколи вже, ніколи
не куштувати нам омріяних плодів.
Не вибачить ніхто нам легковажну зраду.
Заметено шляхи, сплив незворотний час.
Злітає до небес чарівний пахощ саду,
в якому і нема, і вже не буде нас.
Даремні всі слова, даремні виправдання —
мовляв, он скільки їх, покинутих садів,

та раптом задзумить,
 мов бджілонька остання,
воріт знайомий скрип і голоси батьків...

* * *

Порожні вулики очима вічок дивляться у небо,
в безмовних вуликах конає порожнеча.
Мені не меду, а життя дзвінкого треба,
щоб буркотіла старість, дзуменіла щоб малеча.
Хай їм, здобуткам! — все на світі не обняти,
хіба пригубиш, рознуртуєш хіть неситу.
Та все тіснішим колом обступають втрати,
все холодніший за стіною дому подих світу.
І я, до руху, лету, відкриттів охочий,
без сліз усе частіш таємно плачу.
На день новий розплющую все неохочіш очі —
це вже було, а це уже ніколи не побачу.

ІКВА

Маленька жилочка на скроні України,
твій пульс несмілий губиться між трав.
Течеш ти непримітно, безупинно,
тендітна посестро могутнього Дніпра.

Твій тихий плин, твої ласкаві хвилі
дають наснагу рознуртованим морям,
незримо додають життєві сили
по світові розкиданим синам.

Твої легкі світанкові тумани
ввижаються, мов сні дитинства, їм,
нагадуючи: як тобі погано,
незатишно на світі цім усім.

ПУЛЬСУЄ ТВІЙ ЛАГІДНИЙ ГОЛОС

Пам'яті Євгена Дорошкевича

1

Мав я знайому вишеньку
з обляманою кроною,
яка, тамуючи біль,
вітала перехожих
доброзичливим шелестінням.

Мав я щирого друга
з пораненою душею,
який цілющі ліки
шукав у безсмертнім слові
й дарував їх людям.

Тепер ні вишні, ні друга —
весь біль лишився мені,
і в очужілому світі
люди сумні йдуть назустріч
і не здоровкаються.

2

Обірвалась найтонша струна,
сивий майстер уже не зіграє.
І укотре вина, і укотре вина
мені горло стискає.
Я веселу струну натягну,
схочу пісню його повторити,
але так не утну, але так не утну —
майстра не замінити...

3

У лісу і поля мова своя.
Довіку її не убити.
Не змусиш спаужитися солов'я,
цвісти не по-своєму квіти.

В гадузки й стебельця короткий вік,
та й під ножем і косою
вони не зречуться свого повік,
лишившись собою.

4

Вишенько з того світу,
сестро моя стражденна,
чи і сьогодні світить
крона твоя зелена?

Чи не ламають цвіту
задрісні і байдужі?
Боже! Як хочеться жити,
вмовклий дочасно друже!

Вкотре ми — кволі свідки
болю, печалі, жалю.

І пролунало нізвідки:
— Люди... я вас... люблю...

5

Підстругую олівець,
що стає дедалі коротший,
і думаю
про всевладну руку,
від якої лиш залежить,
коли дійде кінця
огризок мого буття.

6. ОСТАННЯ КНИЖКА

Завмерлі назавжди слова
до всіх промовляють безмовно,
собою заповнюють всесвіт,

а в їхнім тремкім відлунні
пульсує Твій лагідний голос
і сумовитим співом
нам повертає життя.

7

Трава ніжно пестить ступні:
— Я жива!
Дерева лагідно торкаються рук:
— Ми хочемо жити!
Хмари зронили сльозу на лице:
— Ми проминемо!

Люди недосконалі!
Я люблю вас,
бо всі ми приречені.
Не топчіть одне одному душі,
не ламайте серця...

* * *

У печі спекотного липня
розпашілий день
спік рум'яну паляницю сонця,
посадив її на обрій
і скликав на вечерю
розімліле гайвороння.
Гави налетіли,
все небо вкрили
і сонце склювали,
тільки й лишився ізбоку
білий крайчик місяця
та розсипались
на небесній скатертині
золоті крихти зірок.

* * *

Фотографую подумки —
камера не встигає,
а об'єктивові ока
не потрібна особлива діафрагма,
досить спалаху думки
та витримки уважного погляду
на світ і людей,
яких достеменно не зафіксує
жодна техніка.

* * *

Перегорнем сторінку,
пересунемо повзунок
на робочому календарі.
Із учора в сьогодні ступимо крок,
зафіксований десь угорі.

Ніч коротка —
хоч трішечки передихнем,
із учора прокрутимо сни,
світлий ранок пробудить одвічний щем,
спомин втраченої весни.

Сонце осені сумовите і непоказне
гран тепла дасть для щирого злету.
Як цей день —
і життя метушливе мине,
передавши
комусь
естафету.

* * *

Осінь одягає гай в печальні шати —
треба поспішати.
Час теплу на зміну холодів чекати —
треба поспішати.
Знов мене спіткають незворотні втрати —
мушу поспішати,
пам'ять зігрівати, в завтра зазирати —
поки змога...

* * *

День буде гарний. Ніч дощем шуміла,
дерева хвилювались за вікном.
Тим часом сонце відновило сили
й ось-ось усім скоманує: “Підйом!”

День буде гарний. Вчора ще тумани
і мжичка пригинали до землі.
Та сонячне “сьогодні” не обмане,
вгамує біль, утішить всі жалі.

Ще поки тихо й порожньо довкола,
й виводить поступово на мажор
ворони напівсонне хрипле соло
і голубів незлагоджений хор.

Ще все можливо. Учорашні рани
затягнуться, зашерхнуть на ходу.
Останній сон ще додивляється кохана,
а я на першу електричку йду.

Заслухаюся іншим співом,
рідним — навіть якщо і чужинним.
Почуваюсь насправді щасливим
у оточенні солов'їнім.

Б УРШТИНОВЕ СВІТІННЯ

переклади

ЦИКЛ

З БІЛОРУСЬКОЇ

ВАЛЯРИНА
(*Валерія КУСТАВА*)

* * *

Заніміють вуста —
буду очима
вести річ.
Викажу очі —
буду руками
зоріть.
Продивлюсь руки —
буду серцем
горнутись.
Вихолоджу серце —
буду душею
битись.
Розіб'ю душу —
буду...
Просто буду.

ПРАВО НА СОТВОРІННЯ

Лиш яйце розбила мимо пательні —
і в небі зашкварчала жовткова повня.
Уже третя це за нинішній вечір.

(А кажуть — люди нічого не можуть?!.)
Я хутко опустила фіранку,
щоб братик мій не помітив,
що й молоко я розлила на небо.

Укотре вже він заснув без омлету.
Скоро літо.
І ночі короткі.

Іван ЛІТОШ

* * *

Скласти б мені пісню про ті ночі,
Про ті ночі місячні ясні.
Скласти б мені пісню про ті очі,
Що крутили голову й мені.

Все було. Та все кудись промчало.
І тепер втішаюсь я одним,
Що лиш тихі спомини zostались,
Що зосталось серце молодим...

А мені б душа аби привільна.
Ночі, очі... Як міраж і дим.
В інший світ приймають лише вільних,
Що лишили щастя молодим.

* * *

Напиши, мій друже, напиши,
Як іскриться Німан наш єдиний.
Знаєш-бо, як важко тоді жить,
Як немає звістки з Батьківщини.

Напиши, мій друже, не мовчи,
Бо мовчання вже нестерпним стало.
Чи кричать у житті деркачі,
Може, колосу в цім році мало?

Чи курчат пухнастих молодих
Водять перепілочки у полі,
Як колись нас мати в дні біди
У бори водила від неволі.

Напиши, мій друже, напиши
Про стежину з юних літ знайому.
Землякам вклонися від душі,
Полю, небу, батьківському дому.

ВЕСНА

Останній сніг струмками в ріки хлинув.
Зимових не впізнати берегів.
І сонечко у трактора на спині
Промінням скаче в дзеркалі плугів.

І тисячами відблисків мінливих
Розсипалося піною в садках,
Де садівник неквапний і дбайливий
Зціляє рани мудро на гілках.

Прихід весни ласкавістю зігрійти.
І хоч в поту солоному ці дні,
Нам, як поетам, випада творити
Життя поему, радості пісні.

П'Ю ЗІ ЖБАНА...

П'ю зі жбана водицю — яка насолода! —
Ніби інших напоїв не знав я смачних.
П'ю зі жбана водицю — така нагорода,
Що у спраглу годину не скласти ціни.

П'ю зі жбана водицю, як спрагла жебращка.
Тільки я у житті не збирав — віддавав.
І стоптались підшви мої, що неначе
Я із Бреста до Гомеля промандрував...

П'ю зі жбана — мов світ догори став на лоба.
То не краплі на грудях, а покрапи літ.
П'є зі жбана водицю мислитель і лобур.
П'ю зі жбана: стомився на грішній землі.

ПІЩАНИЙ ГОДИННИК

Годинник піщаний відлічує хвилини.
Усе стрімкіш і гарячіш потік.
Здається, на непевну мить-вершину
Злітає не піщинка — цілий рік.

Веде мене від співів солов'їних
До мрій, що вкотре зводим на піску.
Годинник піщаний відлічує хвилини...
Піщинка-світ висить на волоску.

Ось-ось впаде... В задумі самотини
Стоїш відкритий між подій, людей.
Годинник піщаний відлічує хвилини...
Ще мить — остання дрібка в вічність упаде.

* * *

Ти не жалкуй за тим, що вчора,
і душу сумом не ятри,
бо не пізнає штормів море,
якщо вгамуються вітри.

Бо вічність у життєвім герці
веде і буде нас вести,
як людяність у кожному серці
тримає долі і світи.

* * *

Крізь бурі, пітьму, лихоліття
цю пісню освятить хай час.
В гіркому, зрадливому світі
ще вогник її не погас.

Бо пісня — провісниця наша,
а віра — найпевніший шлях.
Блукаєм — дорогу підкаже,
впадем — понесе на плечах.

Лети ж, моя пісне, відважно,
крізь відстані й роки долинь.
Ти душі, як ріки, наснажиш,
і встане

людина

з колін.

Віталь РИЖКОВ

чорно-білий вірш

...тих, що ставали проти тиранів
чи авторитарних лідерів,
далеко не всі — і справедливо — вважали героями,
бо пропаганда зла не залишає вибору,
як і всяка інша зброя.

звісно, що зло не відносить себе до зла,
та з думок про мету, засоби, їх поєднання спірного
виникає одвічне: злу неодмінно треба шукати козла
офірного,

кликати злом його і громадити перешкоди,
гнути, чорнити світ, як сліпому.
з добром оці ігри із перетягування ковдри
вести без понту,

бо добро робиться злом після перемоги над злом
автоматично, поразка добра — перемога.
а правда — чисте сумління, затягнуте вузлом
на шиї німого.

правда — мокра ганчірка, якою обличчя шмагають.
правда — рекламні товари, що вже набридають.
правда — нехитра і рознуртована,
що голос зриває в пустелі.
правда — дівчисько закомплексоване,
що мріє стати моделлю.

і доки зло уживає правду, а добро не зрікається
правди, у неї немає шансів на лідерство.
правда — твоя напівзряча наставниця,
що часом бере репетиторство
і підтягує із предмета тих, кому не стача спростоги,
до іспиту випускного.

* * *

Час, педантичний як завше,
 куди мудріший за пам'ять,
бо все лишає на своєму місці
і, ніби власник квартири, яку ти наймаєш,
 незадоволено палить
і в вікно споглядає, як по невидимих сходнях
 збігає листя,

а потім, поки срібна виделка летить на підлогу
або жменя землі з долоні опиниться на труні,
час, як кіт, калачиком згорнутий, довго
веде свою пісеньку на стіні.

І листя назавжди рве пожовтілі свої пуповини,
і, здається, віднині вже нічим не нервуєшся ти,
лиш відчуттям, що ось-ось хтось з'явиться повинен,
а дехто піти.

* * *

коли ми падаєм, зорі
загадують бажання

вкотре уже
не устиг озирнутись
а небо — позаду

узимку небо нічне —
усміхнене

я змалечку жадав
чомусь
щасливим бути
та ще й поетом

так і живу —
короткими перебіжками

Сяржук СОКАЛАВ-ВОЮШ

* * *

А ти не спиш, кохана,
бо в ночі онімлі
порушую, нежданий,
я спокій твій несміло.

З крайсвіту не врываюся
нічным дзвінком в квартиру...
Долонею торкаюся
і сам у це не вірю...

ВОЛЯ І ПЕТЛЯ

Гей, злітай у висі, молодий соколе!
Ніби на долоні, пад крылом земля,
А по ній, як глянеш, походжають долом,
Походжають долом Воля і Петля.

Шчо ж вони блукаюць, шчо у серці маюць?
Шчо в зеленых пуцах поєднало іх? —
Молодзі хлопці Волю там шукаюць,
А Петля шукае хлопців молодых.

І нема спокою у юначих душах,
І земля пад кіньмі, як вогонь, дрыжыць.
Воля дасть ім крыла, а Петля задушыць —
Та вже хай з Петлею, ніж без Волі жыць.

Над селянскім двором, над селянскім ланом,
Де налітый колос, де масна рілья,
Над моім народом, над його таланом,
Над яго майбутнім — Воля і Петля!

* * *

Прощевайте, хохлы,
Пожили вместе — хватит!
Плюнуть что ли в Днепро?
Может, он вспять покатит?

Іосиф Бродський

Можна вийти на майдан
У світлі реклами,
Можна плюнути в Йордан
І в Неву так само.
Можна плюнути в Гудзон
І сусіду в каву,
Можна в борщ чи у вазон,
Чи — куди цікаво.
Можна й течію спинить
Впертістю ослиною,
Та історію й на мить
Не зупиниш слиною.

* * *

Це усе поезія: воля, доля — тропи,
Ватри, смолоскипи — звичний паровоз.
Спить на серце хвора матінка-Європа,
Спить і серце німічне, хворе на колгосп.

Це усе пародія: президент, парламент,
Хоча крик: “Коня! Коня!” — пісня не нова.
Стайні є і конюхи, але що твій лемент,
Коли над безмовними — бацька голова!

Це усе в традиції: прокидатись пізно,
Як проспали фюрера, тут і Бог велів...
Потім — будні грізні, потім — ночі слізні,
Нині: сон і меч святий — в руки ворогів...

* * *

Безмовних і свій, і чужий не жаліє,
Безмовний одвік себе знищує сам.
І рими вставляю в рядки, як ножі, я,
Бо, може, здадуться вони юнакам.

Вони, юнаки, іще виростуть в молодь,
Їх голос розправить над світом крило.
Гей, кат і тиран! Хоч петлю, хоч ярмо ладь,
Усе, що зготуєш,— багно і трухло.

Поточаться в нори крикливі й зисковні,
Юнацької крові проляються річки.
По волю здобуту примчаться безмовні,
Щоб спрагло натішитись — і мовчечки.
Та воля не може неволею статись,
Хоча обнімає тісніш од петлі.
Й чи крикнути треба, щоб разом зостатись,
Чи мовчки покинути обшир землі.

— Живи, Білорусь!

чи

— Long live!..

чи

— Niech żyje!

Аби не мовчання в затятій губі —
Безмовних і свій, і чужий не жаліє,
Безмовний одвіку — сам ворог собі.

З ГРУЗИНСЬКОЇ

Аміран СВІМОНІШВІЛІ

ІСФАГАН

Образ твій зрине з полудня спеченого кулею.
Миттю проступлять ознаки незнамого часу.
Ряд білих ярок коралову стежку прикрасить.
О, яви радість перед душею заснулою!

Диханням квітів, повною сутністю чулою
Дай освятитись пізнанням глибинним одразу!
Щезну для світу, пірну в безтілесну окрасу
Саду і стежки з майбутнього чи з минулого.

Ось мінарету постать до тебе нахилиться,
І голубінь кабюшонів тебе обгорнула.
Повня зі шкірки мигдальної ясно сяйнула.
По чистій дошці* сойки майнули й поділися.

* * *

Учта скінчиться посеред буйання зеленого.
Смерть до світання своє покривало розправить,
Місяць побляклий левиний укус закривавить,
Й ти до могили прийдеш
з відчуттям народженого.

Чубом Адама травиця у полі хитається.
Йде невідступно земля по п'ятах за тобою.
Добрий Господь до вершини прямує отої,
Де ліплять хмари й погодою не переймаються.

*Так іранці називають чисте небо.

З ЛИТОВСЬКОЇ

Vytautas БЛОЖЕ

* * *

Ти знаєш: це моє писання —
немов недуги тихий біль.
Вже швидше б осені палання
згасила біла заметіль.

О сонце! Так неспішно йдеш ти,
а місто морок обійма.
Стирчить небрита головешка
не з-поза ґрат, а з-поміж хмар.

Природо! Вміло добираєш
ти барви часу знов і знов.
Не пізнишся, не поспішаєш,
не слухаєш пустих розмов.

Вітрисько на горищах плаче,
загойдує, як човен, світ.
Берізка в полі необачна
суціль роздягнена дрижитьь.

ПРО ТИНИ, ЗАМЕТИ І СЕБЕ

Завше розминався у житті з нудьгою,
З тишею безсоння — від дитячих літ,
Ще коли замети були з головою,
Земляна долівка і високий пліт.

Може, й справді нині снігу менше стало,
Може, постаріли — впали всі плоти,
Може, під плотом прокинувся, як бувало,
Й бачу, що давно їх встиг перерости.

Даля БОЗІТЕ

* * *

якщо поезії — просто безсоння
якщо безсоння — це твої вії
якщо ці вії — на вікнах фіранки

я вишиватиму золотом
я буду твоїм безсонням
я буду твоїми віями
я з вікон зніму фіранки

пошию балдахін чорному небу
вишию водою й рибами
не залишаючи місця берегу
і ти дивитимешся крізь воду
очима без вій
як риби плывуть плывуть
і плывуть
не кажучи куди.

ДВА БАЖАННЯ В ЖОВТНЕВУ НЕДІЛЮ

Мовчати і з мосту
дивитись, як осінь
іде по воді
з дитиною схожа,
торкається, руки здійнявши,
дерев прибережних, як
очі іржею і міддю
помалу заносить,
або тихо вмерти
в саду, як старенький Антанас,
за яблуком долу схилившись,
що впало.

Бярнардас БРАЗДЖОНІС

БЛУКАЛЬЦІ

Бездомні блукальці, до мандрів охочі,
Багачки-землі дітлахи-жебракі,
Бредем навмання безпросвітнай ночі,
Що стелить не нашэй,
Не нашэй стежкі.

Казаі: — Світанок! Край неба заходіць...
Та морок і лід в кожным серцы всуціць,
Та він не прійшоў, той, што ранок прыводіць,
Як шчасця — маліі
І велікіі — як біць.

Радзілі мі: — Сонце! Здзімаецься, клічэ...
Воно все осяе і благасловіць.
Та дзень наш похмурыцю студіць абліччя,
Мов ніч безнадзіна
Довкола стоіць.

Гукалі мі: — Дзень! Розпростімоў з імолю.
Та борсалісь в морозі, нібі кроті.
І наше блуканьня было ліш луною,
Всяго ліш луною
Нудыгі й самоті.

* * *

Подакуймо Богу, чорта хваліці не варто,
За все, што мінуло, што є і што зрыне між днів,
За бітву — не війську — історікові біля карты,
Кумірам — за пуга, а часу за те, што кумірвіў зваліві.

Подакуймо небу, а зямлю хваліці даремно,
Нам небо за “дакую” надто багата дало —

Війну остогидду і мрії про мир нескінченні...
Земля ж за “спасибі” не дасть і зернини —
одвіку цього не було.

Подякуймо дневі, ночі ж нічим не завдячим.
Чим день догодив нам?
А тим, що наш сон розігнав!..
Зажди, моя люба, зажди — ще у снах ми побачим,
Що ти молода, ніби Єва, а я, мов Адам, юний став.

ПОЕТ І ЛЮДИНА

Майронісу

Коли ти наспівом весни вітаєш цвіт життя
свого народу

І твоє слово славить край свій без упину,
Коли тобі підспівують сузір'я, гори, води —
Хто ти — поет а чи людина?

Лишивши безпросвітній ночі рідний дім,
мандруєш,
Несеш у світ широкий болі і провини,
А повернувшись, радість волі всім даруєш —
Тут ти поет, тут ти людина.

Ген за Расяйняй роси сліз гірких спадають долі,
А на обличчя ранку хмура сутінь плине.
Коли народ ведеш крізь чорний лабіринт неволи —
Де ти поет, а де — людина?

Під рідним небом не вмовка пророче слово,
За муки серця сплачено велику ціну.
Вінчає голову важкий вінок лавровий —
Тут і поет ти, і Людина.

МАНДРІВЦІ

Я з тобою, я з тобою, коли мрію,
І найкращі в світі мрії ті
Край могил чи в цвіту білого завію —
Мов на лоб спадають зорі золоті.

Через світ широкий із тобою
Край землі побачити піду,
Із живого кубка вічного прибою
Знову питиму я силу молоду.

Над струмком, що в урвище спадає,
До води обличчя схилиш ти —
І тим краєм, і тим само краєм
Буду я з тобою йти і йти.

СОНЕТИ

1. ТАЇНА

Хоч ми далеко не усі — Шекспіри,
Слова даються і тобі, й мені
Для наших душ схвильованої ліри,
У щасті — світлі, в дні гіркі — сумні.

Свою діброву славить пташка кожна.
І голос Бога чуєм в океанській сивій млі.
В маленькім диві квітки помічаєм образ Божий,
Хоч по звичайній ходимо землі.

Земля — це таїна. Чи ми готові
Пізнати щастя й біль тієї таїни?
Її обличчя, очі, мов зірки ранкові,
І серця ритм — нерівний та пружний?

Не генії одні, а кожен з нас повинен
Пізнати таїну землі й людини.

2. ДОЛЯ

Хто ми? Що наших років проминання?
Із небуття прийшли в цей неповторний світ,
Мов зорі, що спалахують востаннє,—
У мороці ночей короткий наш політ.

Хто ми? І що життя, колись нам дане —
Холодний розсуд, нескінченна суєта.
В нім наші душі — незагойні рани
В полоні буднів, мріях про свята.

Хто я? Хто ми? — щодня питаєм,
Та чуєм лиш відлуння тихе з далини.
Підем з життя і так нічого не узнаєм —
Наївні діти не забутої війни.

Не перші й не останні ми питаємо, мабуть —
Прийдуть мільйони й ті ж питання принесуть.

3. МІРАЖ

Дива дарує ранок наших років,
В турботах день, коли ж надходить час,
В рубінах небо розкривається високе
Й Господнім оком дивиться на нас.

Ми спрагі мудрості у полудень гарячий,
Мов листя у пустельному вогні.
Рушаємо на схід, де вежа в присмерку маячить,
Виходимо шукати дім новий в наступнім дні.

Десь, мов міраж, зів'яв далекий ранок,
Десь його чар і днів сліпі примари навзамін,
Десь перші іграшки і перший крок на ганок,
І слово — вже не слово, і всі справи — тільки тлін.

Лиш загадка одна ховає сенс глибокий,
Що нас зустріла в перший ранок наших років.

МОЛИТВА

Чи було тобі часом тужно
І сумно — де сум той і брався;
Чи завітчаний хрест до тебе
Рідним словом не обзивався?
Чи було тобі часом жалко
Край шляху розп'яття святого,
Юність чи не твоя там ридала,
Впавши, як мандрівець, на дорогу?
В цей вечір і я там спинився,
Й мені тужно, і жалко, і сумно,
Що хилюсь, мов верба на могилі,
Що, мов квітку, зірвали бездумно.
В цей вечір і я помолюся,
Де кров на Голготі чорніє,
Щоб рука всемогутня зірвала
Не ту квітку, а чорну завію.

ПО ТОЙ БІК ЗОРІ

Гей, помандрую я у путь далеку —
Навіть не вклонюся матусі й сестрі!
Мене ж бо хтось кличе і хтось мене манить
По той бік зорі.

За морем широким, за обширом водним
Під віковичним дубом золотим
Жрець сивомудрий щастя пророкує
І мені самому, й іншим молодим.

Ліси озвуться услід за мною
Й сонце угорі,
Як помандрую я у путь далеку —
По той бік зорі.

ЗЕМЛЯ МОЇХ ПРАЩУРІВ

Ти єдина у снах моїх світлих стоїш,
Ти одна у печалі моїх роздоріж,
В ненароджених днях, немов сонце, гориш,
Моїх пращурів земле.

В моїх споминах — білі ромашки полів,
Давні замки вздовж Німанових берегів,
Море й галяви аукштайтійських лісів —
Це ти, пращурів земле.

І гудіння у світлому вулику бджіл,
Спокій замкових гір і кургани могил,
І зимова заметена стежка між сіл
Там, де пращурів землі.

Тебе зазимки не подолали й льоди,
З ніг не збили потоки сумної води,
Прикрашай себе цвітом весняним завжди,
Литво, моїх пращурів земле!

Яніна ДЯГУТІЄ

Я ШУКАЮ ФІАЛКУ

Вже струмочки заспівали.
Вдалині вітри пропали.
Світить сонечко ясніш.
Де, фіалочко, ти спиш?

На горі чи у долині?
Чи у зайчика в хатині?
Чи у пташки під крилом,
Чи у ямці під сніжком?

КОНИКОВА ХАТКА

Конику, чом не гасаєш,
Чом не граєш, чом не граєш?
Може, скрипочка зламалась?
Чи пісні порозсипались?
Може, сонечко в журбі,
Не смачна роса тобі?

— Скрипочку я не ламав
І пісні не розсипав.
Сонечко мені ясне,
Радує роса мене.
Тільки трави позтинали,
Мою хатку зруйнували.
Тож ні дому, ні рідні,
Ні квіток, близьких мені.

МЕТЕЛИК

За метеликом ганяюсь
Між яскравих квіток.
Я метелик теж — літаю
Там, де літній лужок.

Пелюстки я поцілую
Квітки тій і оцій.
Шовкокрилий, швидко мчу я,
Мчать мене промінці!

Ген барвистий відлітає,
Мить — за сосни майне.
Я метелика спіймаю.
Хто ж спіймає мене?

ДВОЄ РУЧЕНЯТ

Маю двоє рученят,
Щоб лілею посадити,
Щоб із песиком погратись,
Пташці хліба покрити.

Маю двоє рученят,
Аплодую і сміюся,
Маю двоє рученят
І роботи не боюся.

ПРОХАННЯ КАМІНЧИКА

Ще сонце спить. Пташки не прокидались.
В розмові небо з пуцею зійшлося.
І тихо так, що пух кульбаби чує —
Шепоче під кушем камінчик щось.

Він просить землю, щоб подарувала
Йому на іменини пару ніг,
Щоб він в краї далекі мандрувати
На острови казок і ягід міг.

СМІЄТЬСЯ ХЛІБЧИК

Ось на долоні хлібця брусочок,
Ось на долоні чорний шматочок.
Хлібчик заплаче, як не робити,
Байдики бити, хліб не любити.

Їсть його ледар — хлібчик ридає.
В моїй долоні він замовкає.
Буду робити все, що зумію,
Зранку, як тільки сонце пригріє.

Хай лиш сміється хлібця брусочок,
Хай лиш сміється чорний шматочок.

Антанас ДРІЛІНГА

ДОРОГА

Плине і плине часу річка,
Несе човен —
Моє життя.
Плине і плине часу річка,
Притишує плин свій
Лиш біля порогів.
Перші пороги —
Це мої болі,
Другі пороги —
Усмішки долі:
На котрім із них
Човен
Стане навік!

* * *

Радощі, турботи, небезпеки,
Втрати, біль, надії — ось життя.
І ніхто не зазира далеко
У невідворотне небуття.
Але доведеться йти. Сприйняти
Треба гідно це мені й тобі,
Втративши на цій землі багато
Та лишивши дещо й по собі.
Тож помрем, як старші помирають,—
Без фанфар, пустопорожніх фраз.
Й нашу смерть хай швидше забувають,
Як в людей буває повсякчас.

* * *

Найголосніші птахи — напровесні.
Люди ніжно кохають — напровесні.
Двоє бігають в луках, міцно узявшись за руки,
Одне від одного не відривають очей.

Двоє падають в першу весняну траву,
і обличчя
В небо синє здійсмають і чують:
Грім найперший веселий до них поспіша
здалини звідкілясь,
І у небокрай, мов у бубон, б'ють блискавки.

Їм — всього лиш по 20, і першого грому,
І весняної першої зливи
Та ще блискавок перших чекають
із нетерпінням в очах,
У весняну найпершу травичю,
як на килим казковий барвистий, упавши.

Двоє пальці гарячі сплетуть, і крізь пальці —
Як заземленням — першої блискавки струм
Потече.
О, не смійте в цю мить їм про осінь казати!

КАЖІТЬ

Кажіть лиш ясні слова,
Кажіть лиш ясні слова.
Серця наші ними наповніть:
У світі одвік не було надмір
Блакиті і сонця,
Світ набагато щедріш
Дощ насилає й негоду,

Тому
Кажіть лиш ясні слова,
Кажіть лиш ясні слова —
Гучно і пошепки,
Наодинці, в листах —
Надмір їх не буде повік,
Надмір їх не буде повік.

ЗАПОВІТ

Стежина ця —
Нею вперше пробіг я дитиною
Через пушу аж до струмочка;
Стежина ця —
Ступлю нею і востаннє тихо до вічності
Через пушу і до струмочка;
Тут я нап'юся води зі струмочка,
До блакиті очі здійму,
Свої руки здійму до неба,
Увійду поступово у землю:
Співчутлива калино
над маленьким струмочком,
Будь надгробком,
Щорік цвіти —
Де навек засну.

* * *

Це століття!
Стільки над нами знущалося —
Війни і бідності гусінь
в земнім плоду зачаїлась.
Та однак я кажу: дісталося
Нам побачить мрії живої тіло.

Я кажу однак: хай сонце
в очі дивитись уника
Й даремно шукаю в безмежжі я,
Та все-таки в небесах,
нас очікують світло й музика,
Музика і поезія.

Антанас А. ЙОНІНАС

ПАРАБОЛА

Старіємо із часом, він — ніколи,
диявол, що гніздиться в кожному з нас;
вже котрий день мій працьовитий згас,
з ним гасне усміх мій за видноколом.

Збираєм досвід, а він все — дитина
(наївно в завтра знову хтось спішить).
Поезія — мов гілка, що бринить
і квіт життя народжує невпинно.

144

ДНІ МОЇ, ДЕ ВИ В ПУТІ СПІТКНУЛИСЯ

Дні мої, де ви в путі спіткнулися,
заблукали у глухих кутах і вулицях.
На горищах хат і в сміттєзвалищах
дні мої у сутінках словес ховалися.
Дні мої пливуть нещасні і спаплюжені,
йдуть зашорені, умовностями здушені.
Дні стоять у черзі тихі й безборонні,
дні ширяють, як над річкою ворони.
День безсонячний і в спогадах не лишиться,
і натхненням в серці не запишеться.
В день цей і повернення любові
нас, кохана, не зігріє знову.

Міколас КАРЧЯУСКАС

ТРОХИ ОЧІ Я ЗІМКНУЛА

Час лягати діткам спати,
Вже й вечірню казку чути.
Слухають ляльки, зайчата,
Стала слухати й Агну́те.
Та заснула вмить маленька —
Спить і казочку не чує
Про морозець, сніг біленький,
Куди дід Мороз прошкує.
Брат сміється: — Ех, проспала,
Навіть казочку не чула!
— Ні, не спала! Ні, не спала!
Трохи очі лиш зімкнула.

СНІГ

Научає Агне мама:
— В ніч морозну із вітрами
Падав з неба сніг до ранку,
Ліг на стежці і на ганку.
І тепер земля дримає,
Теплий сніг її вкриває.
Тож і квітам, і травичці,
Жабкам в річковій водичці
Зимувати можна сміло,
Бо у них є постіль біла.

То для чого сніг приходить?
— Сніг — це, мамо, сон природи.

НІМАН

Німан все плине і плине,
Води свої не спиняє.
Плине крізь пушу й рівнини,
Плине заквітчаним краєм.

А якби враз зупинився,
Воду куди його діти?
Миттю б до сонця підвівся,
Зміг навіть місяць залити.

Думає Агне, гадає:
Німан все плине і плине.
Плине у море безкрає,
Плине крізь пушу й рівнини.

Сільвія ЛАУРЕНЧІКАЙТЕ

ГРА ЦЯ ОДВІЧНА

1

Життя поспішає.
Вторгається всюди —
Не стримають двері
І заціпки.

Куди ж
Від життя
Заховатися?

Побудемо тихі,
Безмовні,
Піщинки слів
Морю
Віддавши.

Відчуємо, як десь
Щемить серце,
Просить:
Не треба штормів.
Не треба пожеж...

Побудем самотніми,
Тихо
Вдивляючись:
Сонце сідає.
Так і ми у свій час
Теж погаснем.

2

Граєм в життя романтичне.
Граємо в гречне,
Граєм в життя енергійне
Й тільки глибоке.

А сонця глибинь хто знає?
Як смерть на ім'я?
Хто думки запише вагу
Й любов розгада?

Граємо ніби у загадки.
Скажете, грати не варт?..
Та де, підкажіть, починається
Й кінчається гра ця одвічна?

3

Ось нині зміниться на вчора.
Ось в лоні ночі день проснеться.
Й годинник, не заведений безпам'ятним,
Спинився.

Пісок втікає. Лає...
Через ворота сірих хмар

Наближується небо голубе,
Із ним ми вип'єм за здоров'я
Дня цього і землі всієї
Із липою чаю.

4

Сніг сьогодні.
І на ваших плечах
Безліч лілій
Вишиють знов сніжинки.

Підем далі,
Одягнуті в біле...

В січні падають з неба
Схожі на лілії мрії —
Снігом у серце.

І вишиває —
МИЛА —
пороша лілій.

Йонас ЛІНЯУСКАС

СНІГ

То просплю, то вкотре спізнююсь,
То на хвилину не встигаю,
Поглянь, скільки зібрав я важливих справ,
Вже не виручило б і сторіччя.
І коників не завів я —
Не цвірчати їм і не стрибати,
І дятел вмовк безповоротно —
Вже не стукає в ранковій тиші.
Ледь повзають навіть мухи —
І їхній час вже скінчився.

А ще вчора скажених відгонив їх
Від хліба, сметани й меду.
Життя вабило солодко —
Пройшло, та не склалося.
Тепер навіть сніг найперший
Слізьми очі наповнює.

ЦИТАТА

Ми полюбляли пити
В свої найсвітліші дні.
І наше буття дочекалося присуду:
Бузкові грона незнаной барви,
Мов пропливають хмари
й лишають піну свою;
Стали строкатими від дзвонів
церковні вежі,
А ви, накриті білими намітками,
В тінь прохолодну ступаєте через поріг.

Ми полюбляли пити
В дні затяжних скорбот,
Коли пам'ять себе втрачає,
Коли зникає і мить, і день, і безмір віків.

Ми полюбляли пити
Від болю здурілі,—
Що все в цьому світі рветься і гине,
Як сухожилля в тілах потріскує,
І нас не тримає вже рідний дім,
Як і пам'ять, і вірний друг.

Ми полюбляли пити
В години самотини,
Силкуючись пельки свої заповнити,

В яких гніздувало відлуння —
Відзвук, який є лиш одна пустота,
Тільки сліпець перед дзеркалом.

Ми полюбляли пити
В миті веселощів —
Пирхаючи і обприскуючись,
Як малеча, що рідні слова вимовляє,
Котрі все життя буде немислимо
Без помилки сказати.

Ми полюбляли пити
Двоє і троє,
І все застілля, бува, й кількасот,
А то й сотнями мільйонів —
У день той самий і у час однаковий
Кидались до своїх кубків:
В самотності і у скорботі,
В радості, ненависті чи любові;
У сім'ї, у дорозі,
В генделиках і двориках із сусідом,—
Аби лиш знайти відповідну нагоду:
Ось, до прикладу,— з Новим роком!

Так проминали війни й віки,
Так трави узимку і влітку зростали і падали,
Змінювалися гроші, кордони і влада,
А ми невпинно все пили і пили,
Щоразу кубок здійсмаючи з тостом
й словами,
Що є, мабуть, лише цитатами часу,
Де слова перші: — Чи пам'ятаєш ти...

СВІДЧЕННЯ

Кажуть, в сорочці народився,—
Ще малюком переповзаючи
Пляжем між каменюк і водоростей,
Часто відшукував монетки й бурштин.
Щоб збоку удачі не зазрили,
В роті ховав я те, що знаходив.
Мама кликала: — Сплюнь із рота все!
Випльовував камінці і ланцюжки з копійками,
Персні золоті і перли з коралів — залежно від дня.
Щоб хто-небудь не дізнався, вивезли
у інше містечко

До педіатра: — Лікарю, пробі!
Все що завгодно тягне до рота,
Може схопити сифіліс, іншу біду...
Рецепта той дав — ледве виходили.

З першого класу почав я
Гризти азартно ручки й книжки,
Бо все, що споживаємо, нас тримає на світі.
Підрісши, палко гриз губи жіночі
І гриз також себе, що всотую знов
Золоті їхні пахощі й смак до рота,
Які усю ніч не зникають.
Пізніш знайшов слова і не розтринькував,—
Носив у роті під язиком.

А нині б я зміг засвідчити,
Що є доторки, облизування,
Артикуляція, просто дихання,
А ще вуст овальне О,
Язика протяжне І,
І повільне вишні падіння,
І на піднебінні присмак вина.
Любов і повітря, життєлюбство і ненависть
Входять і виходять крізь мого рота,—

Це стверджую я,
Що у життя зубами вчепився
На весь свій вік.

* * *

Обійду я обачно місця трясовинні й змокрілі,
Де забрьохані лиси полюють качок, зголоднілі.

В горобині на пагорбі дрізд, трясовини чорніший,
Саме полудень, жовтень, і час не буває тут інший.

Sarex, scirpus чи сіреґус — знов осока відступає,—
Мовби не із землі вона, з вітру й води проростає,

Як слова, що зрослися в жмут речень,
невидних собою,
Як зворот на зразок “дикий півник
разом з осокою”.

Надто пізно, мій жовтень не має життя ані краплі,
Горобина лиш звично плодами все капле і капле.

Я той жовтень пройду, певно, мимо —
мені не звикати.
Осінь, мов павутинка, так рідшає, чи не вона, то

Усе рідші місця, що давали притулок ночами,—
Зниклі в трясовині, найчорнішими зжиті дроздами.

Я ішов з року в рік, та твердої землі не дістався,
Тільки бачив щодня, як від мене
Христос віддалявся.

ЯК ВОДА

Я хотів би вернутись, та орієнтири згубив,
Як вчорашня вода, хочу втрачений час наздогнати,
На мілинах квартири відклалася піна зі слів,
В шахті ліфта лиш семіотичні бруси і канати.

Я тебе розбуджу, на нічному поставлю даху,
Може, ти хоч угледеш в сузір'ях таємного змісту,—
Там льодові зозулі сидять на Чумацькім шляху,
Щоб про сенс існування зневіреному розповісти.

На питання моє: — Подорожниці мила, хто ти?
Чую відповідь я не одну, а вже цілого хору.
І їду все хутчіш — як вода прагне з нами текти,
І усе потрапляю кохання і смерті,
натхненню і смуткові в пору.

МАЙРОНІС

ЛИТВО ДОРОГА

Моя вітчизно, Литво прекрасна,
Де спить героїв в землі немало,
Ти гарна небом блакитним, ясным,
Та стільки горя і мук зазнала.
Долини гарні Дубиси-річки,
Ліси, як руга, зелені гори.
А по тих горах сумні сестрички
Пісні співають, що повні горя.
Литво, мене ти причарувала.
Твої герої тут спочивають.
Тому за тебе на бій ставали,
Тому про тебе пісні складають.

ДЕ МЧИТЬСЯ ШЕШУПЕ

Де мчиться Шешупе, де Нямунас плине,
Там наша вітчизна, прекрасна Литва.
Там мова звучить землероба-литвина,
По селах там пісня Біруте жива.
Плиньте, плиньте, наші ріки,
У моря глибокі.
Линьте, линьте, пісні наші,
У краї широкі.

Де квіти червоні, де рута зелена,
Де наших сестер прикрашає коса,
В садку, де зозуля віщує натхненно,
Там наших садиб неповторна краса.
Де настурції і рута,
Де пташки співають,
Там вітчизна, рідна хата,
Матінка чекає.

Тут Вітаутас — мудрий правитель держави —
У битвах запеклих долав ворогів.
Тут предки на бій за свободу ставали,
Тут наша вітчизна із давніх часів.
Тут, де Вітаутас великий
Захищав країну,
Буде у віках, як завше,
Литва-батьківщина!

ЗА РАСЕЙНЯЙ

За Расейняй в срібних росах
Сходить сонце знову.
Там красуні світлокосі
Завели розмову.

Чешуть коси, розпускають,
Сонечко їх сушить.
Заговорять, заспівають —
Крають співом душу.

Чисте небо полюбили,
Голубінь без краю.
Свої очі підсинили,
Ті, що чари знають.
Сині очі, жовті коси,
Серця незгрубілі,
Стан високий, ноги босі
Від росиці білі.

Та чому зелену руту
Слізьми поливають?
Та чому пісні Біруте
Сумно так співають?
Як не плакати — бо ж гинуть
Хлопці молодії
І втрачає мати сина,
А вдова надії.

Альфонсас МАЛДОНІС

СЕРПІНЕВІ СОНЕТИ

1

Ховаючись у тінь у полудневу спеку
Під прихисток дерев і прохолодних вод,
З усіх земних незміряних красот
В безмежнім небі бачиш лиш лелеку,

Покраєний небесний обшир синій,
Немов дитячі, срібні літачки малі

І хмари — велетенські кораблі,
Обрамлені рожевим пухом піни.

Це колообіг вод, що нас заворожив,
Це рознуртована безбарвна атмосфера,
Це Дзукії задумані озера,
Що вийшли із зелених берегів.

Коли вночі дахи шмагає дощ тугий,
Знай — це твої озера повертають в береги.

2

Призахідне сонце ледь-ледь зігріва —
Як божа любов і володарів милість.
Вітри, загойдайте. Робото, стривай,
Як хворі, що вірити ще не втомились.

Позір заблукав у далеких полях.
Згубили перо там птахи відлетілі.
І помста — немов заіржавлений цвях
В живому ще дереві, хоч пожовтілім.

Чи ти, а чи я — хто б із нас відійшов,
Та спільної долі нам не роз'єднати.
Ми в лоні долонь одне одного, мов
В кубельці затишнім малі пташенята.

Призахідне сонце. Вода без смаку.
Бринять наші кроки в осіннім смерку.

3

Як сонце вичахла не світить вже в вікно,
Так і людина часом десь зникає.
Та стіл старий її не забуває —
Тут затишок лишився все одно.

Якщо ж хтось при столі її згада,
То мовить: чи в негоду цю захоче
Виходити із дому проти ночі
Той, що вогонь самотньо спогляда?

А я і справді гріюсь при вогні,
Принісши оберемок дров останній,
Й натхненням зобов'язаний коханій,
Складаю їй присвячені пісні.

Дві пісні, казки дві — святіших не знайти —
Що любиш ти мене, що є у мене ти.

4

Вільшина, трав'янисті луки білі,
Червоні пасма в зораному полі.
І гнані опівнічним вітром хвилі,
Шліфують береги старі поволі.

Усі кути давно порозмивали
Дощі литовські — довгі, безугавні.
Мій край — пісок, який віки втоптали,
Пошчерблені мечі музейні, давні.

Співуче губ торкнулось, мов веснянка,
Дзукійське слово — спіле, як малина.
Дахи зелені. І озера — щоб із ранку
Змивати давні рани і провини.

І камені, й слова, і обриси горбів.
І буря проліта просторами полів.

5

Хто йшов за плугом — оре лан і нині,
Працюючи за совість — не за страх.
Хто пив раніш — знай мочить ніс в чарчині
І будить тишу уночі в полях.

Прямує навмання хитливим кроком,
Кидає слів болючу гіркоту —
Немов сокира дерево — жорстоко
Пронизує безмовну темноту.

Що палить серце? Заздрощі чи сором?
А може, у протистоянні з горем,
Слабкий, він заливати його звук?

І як завжди — собаче валування.
І, як загроза чи застерігання,
Летить у чорну безвість п'яний крик.

6

Росли на цих горах, на цім піщанім полі
Роки і потом зрошена хлібина.
Тут мого батька й матері і друга долі —
Дорога від народження й до вічного спочину.

Ростуть дерева, шлях веде все далі.
Не описати у книжках, що нині серце коле.
Тут підібрав пташа, що із гнізда упало,
Вже навчений чужому співчувати болю.

Мій час минає. Ваші роки сплинуть,
У того — усвідомлені, у тих — без змісту.
Я вірю, що серця брехню відкинуть,
Як пізно восени ліси скидають листя.

Все разом поле і дорога об'єднали:
Наш хліб, могили і любов, що тут зростала.

7

Курить за Даугай. У комори
Везуть врожай. Шляхи вирують.
Вже трактори ланів простори —
За колом коло — боронують.

За вигином озерця діти
Кричали, гуси гелготіли.
Земля пахтіла легко й ситно
Осіннім духом зволожілим.

Розмови довшають вечірні
Біля криниць глибокодонних.
Злотисте змішують із сірим
Серпневі й вересневі тони.

Із літа понесуть жалі
Цієї ночі журавлі.

8

З дня в день гнівніше й довше, перш ніж впасти
З дерев, шумлять листки — біда, біда...
Сплив час. Вони прощаються з тим щастям,
Що їм давали сонце і вода.

Мов на майданах натовпи лавинні,
За сонце, і повітря, й світ живий,
За бути в ньому право швидкоплинне
Вони шумлять-гудуть в лісах Литви.

Прощайте, стіни віддані зелені,
Які громів і вітру знали лють,
Крихкі рослинні душі всепрощенні,
Що за дерева молоді помруть.

Впадете ви, та сонця і води
Нам лишите блаженство назавжди.

Саломея НЕРІС

ВЕСНА

(Із картин М. К. Чурльоніса)

Напровесні
Бузок почне свій спів,
Струмок вібрує — знов ожив.
По німану небес вітрець прудкий
Крижинами жене хмарки.

Напровесні
Тече з гілок берізки й клена
Кров їхня — і моя — зелена.
А подих волі сум'ятний
Із вітром продува лани.

На білу хмарку опустився,
Вербою до води схилився,
То облетить, мов стриж, лани
Цей подих волі сум'ятний.

А дзвін гучний несе стократ вість —
Любов і радість все, любов і радість.
Щасливий будь, земний мій брате!

Мов коник, серце ну стрибати
Без шляху, стежки — крізь лани —
Це подих волі сум'ятний!

Марія ПАВІЛОНЕНЕ

КАЗАЛА Я...

До лісу не піду, казала,
На луці квітку не зірву.
Та срібло росяне упало —
Як босій не зайти в траву?

Казала, не піду до моря,
Щоб слухати його журу.
Та серце рветься у простори —
Як в нього крила відберу?

Вже не співатиму ніколи,
Казала я не раз, не два.
Та ясена почую соло —
За ним повторюю слова.

Під листям сивину сховаю,
Мов повернусь в дитячі дні,
Помчу, метелика спіймаю —
Хто не дозволить це мені?

ЗУСТРІЧ

Ще ніколи
Не була я така велика,
Як тепер,
Коли горнуться до мене
Тридцять маленьких голівок.

Ще ніколи
Не була я така мудра,
Як тепер,

Коли дивляться на мене
Тридцять пар оченят.

Ще ніколи
Не була я така сильна,
Як тепер,
Коли довіряють мені
Тридцять маленьких сердець.

Ще ніколи
Не була я така щедра,
Як тепер,
Коли протягнулися до мене
Шістдесят рученят.

Тепер я маю бути
Велика,
Мудра,
Сильна
І щедра.

Рамутє СКУЧАЙТЕ

ОСІННІ ЛИСТИ

Вітре! Вітре! Кинув ти
Не листочки, а листи.

Неуважний — просто жах!
Глянь — адреси на листках:

“В лісі дуб. Дупло у нім”.
Лист цей білці віднесім.

“Лан, де свіжа борозна”.
Жайворові новина.
(А знайде його вона,
Як повернеться весна).

“Тиха схованка в гаю”.
Лист я зайцям віддаю.

“Біля нірки деревій”.
Цей лист мишці польовій.

“Над барлогом всохлий глід”.
Лист отримає ведмідь.

Ну, здається, все скінчила.
Як зуміла, так зробила.

Що до ніг ти кинув хитро?
Лист мені?
Спасибі, вітре!

Йонас СТРЕЛКУНАС

* * *

Не згадаю, коли день народження твій —
у липні чи в квітні?
А може, його й не було — того дня і числа,
Бо знову не можна зайти туди й вийти,
У мить, що нам доля колись, як дарунок, дала.

Тому що у часі життя не мина й не зника,
Неначе незмінний сюжет в старовинній картині.
Хто скаже, що ти та й була не така,
Голово юна — крона в травневім цвітінні?..

З ПОЛЬСЬКОЇ

Еугеніуш ГОЛИБАРД

КОЛЯДА-МОЛИТВА

Щоб спасти своєю кров'ю світ,
Слово Боже, втілене у Сина,
Світить нам впродовж двох тисяч літ.
Преклонім перед Дитям коліна!

Віру в Божу славу й міць втрачаєм
У важку безвихідну хвилину,
Милосердя Божого чекаєм.
Преклонім перед Дитям коліна!

Щоб повік душею не хворіти,
Щоб із серця линув спів невпинно
І сумління нам вдалось не забруднити,
Преклонім перед Дитям коліна!

НЕ ВИГАДКОЮ

Наповною не вигадкою вірші,
Не модою, що швидко так минає,—
Правдивим почуттям якнайщирішим,
Де сонця і сердець вогонь палає,
Щоб чула їх лише одна жадана, мила,
Що всіх жінок собою заступила
У світі, що немов став ласкавіший.
Наповною не вигадкою вірші.
Не вигадкою живиться кохання.
У нім лише мої бажання й віра,
Що палко одного мене кохаєш,

Що ти — моя єдина доля, міра,
Всі мої болі зважуєш, вбираєш,
Все спрощуєш, знімаєш всі страждання...
Не вигадкою живиться кохання.

Не вигадкою живляться поети,
Коли добро зі злом в строфі римують,
Коли впіймає жінка їх в тенета,—
Тоді не сплять вони й нічого вже не чують.
І знову оживає давній міт.
І в муках ніч. За ним приходить світ,
Повіки стулить втома. Сон мій, де ти?..
Не вигадкою живляться поети.

ПРИГОТУЙМОСЯ!

Не нарікаймо на часи в своїй юдолі,
багаті на руїни й протиріччя,
і смерть, що робить масками обличчя
і ставить крапку в кінці долі і недолі.

Не нарікаймо на Всевишнього, нечемні,
на все, що творить Він в житті земнім незримо.
Його критикувати не спішімо
ані в розмові, ані в думці потаємній.

Не нарікаймо і на смерть — життя частину,
що наші тіні у нові проводить житла,
де є і жертва, й воскресіння світле,
де пташкою душа у вічність лине.

Отож щоденно Богу дякуймо уклінно
і приготуймося до тихого успіння.
Смерть — це полегшення й благословіння.
Де маєм впасти — підстелімо сіно...

МРІЇ ЗАКОХАНОГО АНГЕЛА

Вхоплю на небі першу-ліпшу хмарку,
вмошу на неї мою пані милу —
нехай сидить там в сонячній короні,
про всі буденні клопоти забуде.

Хай бачить, які там зірки чудові,
забуде, що десь є бузок квітучий.
Хай думка прикра більше не затьмарить
на косах світлих теплий відблиск сонця.

Нехай уста її виблискують серпанком,
а очі розпроміняться бажанням,
хай пристрасть чиста заокруглить чулі перса,
що мріями укривються цнотливо.

Я пеститиму навіть не торкнувшись,
не кривдитиму лона сплеском хіті.
Ми злетимо щасливо понад часом,
у вічності знайдемо святий спокій.

Януш ЄДИНАК

ЗАПОВІДЬ П'ЯТА

Сльозина не підніме рівень моря
Та переповнить келих гіркоти

Іскра радості сліз океан не осушить
Але може дати проблиск щастю

Од вірша одного не станеш поетом
Проте один злочин вбивцею робить

Небажаний плід вбити в собі можна
Відчуття ж провини ніколи

Вибачим провину але застається щось
З чим ні жити вже ні не жити

Мала болюча плямка крові
На білім полотні душі

Тадеуш ЗАВАДОВСКИ

СПОВІДЬ

сповідаюсь птахові
що розтинає горизонт на двоє
самотніх сердець
з гріха любові
бо дуже згрішив я
словом і нехтуванням потиску
руки до болю вдивлянням
очей до сліз

сповідаюсь дереву
що востає із неба в землю
неначе погляд Бога
за браком коріння
що мої житла розкидані як
листя берези вітром

сповідаюсь Вам
що збудував я Церкву зі слів
від котрих мовчить Бог
і тільки тиша
молиться потаємно
в закапелках віршів

Маженна ЛЕВАНДОВСКА

ТАК ЛЮБИТИ

так любити
щоб самому стати любов'ю
забути про погорду
заздрість зневажання

так любити
щоб осінній вітер
стікав з нагої гілки
сонатою Моцарта
щоб у бурульках льоду
зріти чистий кришталь
в калюжах
блискітки зірок
могти світ гладити по голові
прощати всім хиби й провини
у зневаженім кожнім
убачати ЛЮДИНУ
і дозволити їй
бути собою

так любити
щоби навіть самотність
була
омріяним
сам на сам
з любов'ю

Агнешка ОСЕЦКА

ВЕЛИКА ВОДА

На всякі мої погоди,
душі негоду та імлу —
треба велику воду,
треба велику воду,
ту добру і ту злу...
Океанів муркливих
і потоків зичливих,
чорних глибин таємних
і одкровень буремних...

На всіх моїх злих кумирів
й на некумирів з моїх снів —
треба доріг на виріст,
треба доріг на виріст
між молодих бузків...
Шляху біло-срібного,
путівця невстидного,
пісків собі сипучих,
розмов пташок співучих...

На всякі мої скорботи
й душі плачі серед ночей
треба мені пустоти,
треба мені пустоти,
треба пустоти, гей...
Виїзду в ніч на лови
і без кінця розмови,
треба лісів цибатих
і часу дуже багато...

Стежку б таку відшукати,
де в мороці сміхи сміються
і музика жива.

...і не дай, Боже, спізнати
так звану житейську мудрість
доки життя трива.

Маріола П'ЯНТКОВСКА

ДО БАТЬКА

Це Твоя частка в мені
так до землі мене тягне
й поля де сонячне збіжжя
і жайвори в високості
стежки де босий Ти бігав
повз огорожі й дерева
і хоч Тебе немає
нині удвох помандруєм
щоб поглядом спільним вбирати
все те що так полюбив Ти

БУРШТИНОВЕ СВІТІННЯ

(цикл)

* * *

У день зустрічі, в той неповторний момент
ти зирнуло спідлоба і ніби похмуро.
Та знайомий мені твій литовський акцент,
пеїреккама Báltijos júra*.
Незворушно наспівуєш пісню одну,
мов для себе самого — така вже натура,
та в мені зачепило найтоншу струну,
неармāтома** Báltijos júra.
Темперамент південний мій вмить охолов.
В твоїх хвилях — то усміх, то гнів, то зажура.
Та світіння бурштинове в серце зайшло,
nesuvókiama*** Báltijos júra.
Брат мій неговіркий проживає в Криму,
і такий уже збіг, що зовуть його — Юра.
Я твоєї води пляшку вишлю йому,
щоб єднались Júodoji ir Báltijos júra!****

* пеїреккама Báltijos júra — недоступне Балтійське море.

** неармāтома Báltijos júra — безмежне Балтійське море.

*** nesuvókiama Báltijos júra — незбагненне Балтійське море.

**** Júodoji ir Báltijos júra — Чорне і Балтійське море.

* * *

У західній Грузії хлопець, який не співає,
має мало шансів одружитись.

Аміран Свімонішвілі

Я жити хотів би у західній Грузії.
Тут причиною не мандарини,
не фантазії, не ілюзії —
надзвичайно співучі грузини.

Я й коли розмовляю — немовби співаю:
коли сам, коли з хором чи з другом.
Своє місце між інших шукаю —
не солістом, так голосом другим.

Заслухаюся іншим співом,
рідним — навіть якщо і чужинним.
Почуваюсь насправді щасливим
у оточенні солов'їнім.

Чисті звуки, акорди всесильні
нас єднають в довершеном хорі.
Ми у співі прекрасні і вільні
і у Києві, і у Горі,
і у Вільнюсі, і в Мінську —
на суші й на морі.

* * *

Це так просто — задуги свічку,
усвідомлено чи випадково.
А як думку, емоцію, долю?
Підрубати під корінь надію?
І нездійснений чистий намір,
щирий порух назустріч людям,
пісня радісна чи й печальна
не воскреснуть, можливо, ніколи.

Ти набрав у груди повітря?
Хоч на мить свій подих затримай
і скажи сам собі — для чого,
що наступною дією буде:
злет високий у пісні до Бога
чи матюк, що й здригнуться люди...

КУРШСЬКА КОСА

Піски замели на косі 14 сіл...
З розповіді екскурсовода

Ці непідвладні піски,
оці непостійні пейзажі...
Як проминають віки,
піщаний годинник покаже,
певніш — сховає сліди
отих, що ідуть, проминають,
в сховищі темнім води,
в якому бурштин визріває —
загадка, диво із див,
чи згусток життя, чи сльозина...

Хтось тут ходив і любив.
А піски слід стирають невпинно.

* * *

Плаче дощ.
Як добре, що в нього багато сліз,
бо не потрібно багато слів,
і ніхто не здогадається,
що діється за шибками наших душ.

Плаче дощ,
наївний, як і всі попередні,
бо чує лише себе
й не розуміє, чому його розчулює
наше непатетичне прощання.

Ми мовчимо,
бо сонячна злива почуттів
сильніша будь-якої негоди,
вагітної пуп'янком щастя
й коли
плаче
дощ.

* * *

Віталю Рижкову

Чому часто слава розминається з нами
й іменами не нашими повняться шпальти?
Бо ходять поети непротореними стежками,
а слава тиняється там, де гладенькі асфальти.

І чи є одне в одному справді потреба,
коли в різних площинах проходять дороги?
Поети й в андеграунді прямують до неба,
а слава й у високості тяжіє завжди до земного.

*Паланга — Вільнюс — Київ
вересень 2009 р.*

ЗМІСТ

МАЙСТЕР

СЛОВА	6
МАЙСТЕР	7
“Не бійся людини...”	7
“Не люблю, щоб мене вибирали...”	8
ОРГАНІСТ	8
“Не задя слів, не задя рим...”	9
“Ми — стега для своїх дітей...”	10
“Ми живемо водночас усюди...”	10
“Носимо в собі океан доброти...”	11
“Метеликові тижні...”	12
РІЧКА ДИТИНСТВА	12
“То не святкові барви...”	13
ТВОРЧИСТЬ	13
“Вирошуємо городину...”	14
КАЛЕНДАРІ	14
“Оманлива ранкова прохолода...”	15
БІЛЯ КНИЖКОВОЇ ПОЛИЦІ	16
“У вогнищі пригаслому ще жар не охолов...”	16
НА МОТИВ ВЛАДИСЛАВА ХОДАСЕВИЧА	16
“Не знає й миті супокою...”	17
“Я — сірник у коробці свого покоління...”	18
“На світлинах...”	18
СУМНІВ	19
“Очі втуплені в телевізор...”	19
“Завжди ходимо навпрошки...”	20
“Батьку! Чуєш?”	20
“Хвиля набігла на берег...”	21
“Мороз...”	21
ЧАС (ілюзії)	22
СПИРАЛЬ	22
“Ще сонце спить. Година рання...”	22
“Ніхто не вповість мене...”	23
“Завше пильнує...”	23

“Я знав натхнення. Спалахи і злеті...”	24
“Як створюється книга? Перш за все...”	24
КОЛО	26
ЖУРНАЛІСТ	26
“Іди, акторе. Зал чекає...”	27
“Залишається внутрішній світ...”	28
“Осінні вітражі на сітках огорожі...”	28
“Стежка веде не до битого шляху...”	29
САМОГУБСТВО	30
ЮВІЛЕЙ	31
“Із вікон міської квартири...”	32
“Щойно перекидаю чуже...”	32
ПОЕЗІЯ	33
САМОПРИНИЖЕННЯ	33
“Я є — і є довкола цілий світ...”	34
“От уже акація цвіте...”	34
ПАСІЧНИК	34
“Безлистий ліс ані шелесне...”	35
“Руйнівники вавілонських веж...”	36
“Куди я свій човен правую...”	36
“Моє неповторне життя...”	37
“Одчухнется від серця слово...”	37
“Не доганяй мене, не поспішай за мною...”	38
“Я ішов уперед. Не встигав озиратись...”	38
“Останній сніг на перший сніг не схожий...”	39
“Молитви ми даремно шлем уклінні...”	39
УЧИТЕЛЬ	40
ТВОРЧА КРИЗА	40
“Солов'ю зарплата не потрібна...”	41
“У березні сніг — вже не сніг...”	42
ПРОВІНЦІЙНИЙ ПОЕТ	42
“Не поясной собі нічого...”	43
ЧИТАЮЧИ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА	44
“На ринку, в переході, в електричці...”	44
“Збите в асфальт учора...”	45
“Вона розмовляє сама із собою...”	45
“Вхоплюсь за соломиночку мобільника...”	46
“Вересні, як завше, серцю любі...”	46
ТЕТЯНИН ДЕНЬ	47
“Приязні погляди чоловіків...”	47
“Ця жінка — як осінній сад...”	48
“Де й ділася та крига, що недавно...”	48
СОЛО АКАЦІЇ	48
“Заздрю...”	49
“Рибалка над лункою...”	49
“Збираються хмари...”	50

“Жаль мені покiрного чекання...”	50
ОДА ПОСВIДЧЕННЯМ	51
“Вiдбулася весна...”	52
“Бiлоснiжнi аркушi в нотатнику зими...”	53
“Щодня ескалаторний стiкс...”	53
“Хтось когось наздоганяє...”	54
“Життя — Сорок п’ята симфонiя Гайдна...”	54
ВИХIДНИЙ	55
БЕРЕЗЕНЬ	55
СВЯТО	55
ВЕСНА	56
ЗIПСОВАНИЙ ЛIФТ	56
“Смерть довкруг жнивує день по дню...”	56
ЕМIГРАЦIЯ	57
ЦУШКО СЕРГIЙ (абеткава автобiографiя)	58

ПЕРЕВIЗНИК

“Лiтак iз насуплених хмар виринає...”	64
“Усмихнiмось похмурiй людинi...”	64
“Цю виставу вдарує не зiграти...”	65
“Я теж люблю це слово — ‘широ’...”	65
“Не додають оптимiзму ранки туманно-соннi...”	66
ВИБОРИ	66
ВЕЛИКДЕНЬ	67
“Чомусь усi в завулках ми живемо...”	68
“Поштова скринька знов порожня...”	68
“Вже довiк не прогнати утому...”	69
“Ми разом ватру розпалили...”	69
ДРУГЕ ДИХАННЯ	70
“Наснажений музою-весною...”	70
ДО КОШИКА	71
“Горбчику! Пташиний санчо панса!”	72
ВЕРЕСНЕВИЙ СОНЕТ	72
ДОСВIД	72
“Все частiше блукаю в царствi мертвих...”	73
СПИВАВТОРАМ	74
МОЛИТВА	74
ВТIШЕННЯ	75
“Не наснажуйтеся порожнечою...”	75
СТОЛИЧНА ПРОЗА	76
“Я не люблю рушники у музеях...”	76
“Не за власним бажанням прийшов я в цей свiт...”	77
“Пiщинка-день в годиннику буття...”	77
“Крихiтними цеглинками днiв...”	78
“Деся у цю мить...”	78

ТРАМВАЙ ЖИТТЯ (кільцевий маршрут)	78
“Світ обійдеться без мене...”	79
НАТОВП	80
“Карнавал життя...”	80
“Це дерево нікуди не спішить...”	80
ГЕРОЙ	81
“Що за веселий був день”	81
МАЖОРНИЙ РЕКВІЄМ	82
КАЛІКИ	82
“Розійдемось, а пісня лишиться між стін...”	83
“Підстаркуватий поет...”	83
СОНЕТ ПОЧАТКУ	84
СОНЕТ ТУМАНУ	84
СОНЕТ РОМАНСУ	85
ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ КНИГИ	85
“Не відпускай цей день без приязного слова...”	86
“Позує котик перед об’єктивом...”	86
“Людина не пішла — лиш ненадовго вийшла...”	87
“Рядки життя такі короткі...”	87
НЕ ДОРОСЛИ?...	88
ПАМ’ЯТНИК	88
“Павук — поет-самітник...”	89
ПОЕЗІЯ	90
ОСІННІ КВІТИ	90
МАРНОСЛАВСТВО	92
“Що сутінки навколо — півбіді...”	92
ВІДЛУННЯ	92
АКВАРЕЛЬ	93
“Хочеться...”	93
ДУША РИБИ	94
“Шкодную на схилі дня...”	94
“Ця вічно прекрасна Земля...”	95
ЕСТАФЕТА	95
“Подивися на призабуте фото...”	95
НАТХНЕННЯ	96
“Засніжене поле і ліс...”	96
“Запліднену думку нести у світ...”	96
“Я не боюся повторитись...”	97
“Твій березень і Ти разуче схожі...”	98
“Кохана, подаруй мені крило...”	98
ТАНОК ДОЩУ	99
ПРИЗЕМЛЕНІСТЬ	100
“Іконки людей у комп’ютері міста...”	100
“Подарунки роблять вбогим...”	100
МАРШРУТ ЖИТТЯ	101
НЕКРОЛОГ	101

БОЯРКА	102
БЕЗДУМНІСТЬ	102
“Щовечора зариваємось у подушку...”	102
СОНЕТ	103
“У приручених дзеркалаах...”	103
ПОДУСТАНОК	104
“Сьогодні у Києві дощ...”	104
НАТХНЕННЯ	105
“Це котиків і абрикос цвітіння...”	105
ТЕЛЕФОННИЙ БЛОКНОТ	106
ПЕРЕВІЗНИК	106
ЕМІГРАНТСЬКА ПІСНЯ	107
ПЕНСІЙНЕ	108
ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА ШОВТУТИ	109
“Ця доля — моя. Я із іншими не поділюся...”	109
“Усе життя нудимось...”	110
ВЕЧІР ПЕРЕД ВЕЛИКОДНЕМ	110
“В будинку...”	111
“Прокинутись о п'ятій з відчуттям...”	111
“От і дощ, а я без парасолі...”	112
“Недопалак ще не погас, ще вогник тліє...”	112
“У нашому саду гудуть не наші бджоли...”	112
“Порожні вулики очима вічок дивляться у небо...”	113
КВА	113
ПУЛЬСУЄ ТВІЙ ЛАПДІНИЙ ГОЛОС	114
“У печі спекотного липня...”	116
“Фотографую подумки...”	117
“Перегорнем сторінку...”	117
“Осінь одягає гай в печальні шати...”	118
“День буде гарний. Ніч дощем шуміла...”	118

БУРШТИНОВЕ СВІТІННЯ.

Переклади

Цикл

З БІЛОРУСЬКОЇ

ВАЛЯРИНА (Валерія КУСТАВА)

“Заніміють вуста...”	120
ПРАВО НА СОТВОРІННЯ	120

Іван ЛІТОШ

“Скласти б мені пісню про ті ночі...”	121
“Напиши, мій друже, напиши...”	121
ВЕСНА	122
ГґЮ ЗІ ЖБАНА...	123
ПІЩАНИЙ ГОДИННИК	123

“Ти не жалкуй за тим, що вчора...”	124
“Крізь бурі, пільму, лихоліття...”	124

Віталь РИЖКОВ

чорно-білий вірш	125
“Час, педантичний як завше...”	126
“коли ми падаєм, зорі...”	126

Сяржук СОКАЛАВ-ВОЮШ

“А ти не спиш, кохана...”	127
ВОЛЯ І ПЕТАЛЯ	127
“Можна вийти на майдан...”	128
“Це усе поезія: воля, доля — тропи...”	128
“Безмовних і свій, і чужий не жаліє...”	129

З ГРУЗИНСЬКОЇ

Аміран СВІМОНІШВІЛІ

ІСФАГАН	130
“Учта скінчиться посеред буяння зеленого...”	130

З ЛИТОВСЬКОЇ

Вітаутас БЛОЖЕ

“Ти знаєш: це моє писання...”	131
ПРО ТИНИ, ЗАМЕТИ І СЕБЕ	131

Даля БОЗІТЕ

“якщо поезії — просто безсоння...”	132
ДВА БАЖАННЯ В ЖОВТНЕВУ НЕДІЛЮ	132

Бярнардас БРАЗДЖОНІС

БЛУКАЛЬЦІ	133
“Подякуймо Богу, чорта хвалити не варто...”	133
ПОЕТ І ЛЮДИНА	134
МАНДРІВЦІ	135
СОНЕТИ	
1. ТАЇНА	135
2. ДОЛЯ	136
3. МІРАЖ	136
МОЛИТВА	137
ПО ТОЙ БІК ЗОРІ	137
ЗЕМЛЯ МОЇХ ПРАШУРІВ	138

Яніна ДЯГУТІЄ

Я ШУКАЮ ФІАЛКУ	138
КОНИКОВА ХАТКА	139
МЕТЕЛИК	139
ДВОЄ РУЧЕНЯТ	140
ПРОХАННЯ КАМІНЧИКА	140
СМІЄТЬСЯ ХЛІБЧИК	140

<i>Антанас ДРІЛІНГА</i>	
ДОРОГА	141
“Радощі, турботи, небезпеки...”	141
“Найголосніші птахи — напровесні...”	142
КАЖІТЬ	142
ЗАПОВІТ	143
“Це століття”	143
<i>Антанас А. ЙОНІНАС</i>	
ПАРАБОЛА	144
ДНІ МОЇ, ДЕ ВИ В ПУТІ СПІТКНУЛИСЯ	144
<i>Міколас КАРЧЯУСКАС</i>	
ТРОХИ ОЧІ Я ЗІМКНУЛА	145
СНІГ	145
НІМАН	146
<i>Сільвія ЛАУРЕНЧІКАЙТЕ</i>	
ГРА ЦЯ ОДВІЧНА	146
<i>Йонас ЛІНЯУСКАС</i>	
СНІГ	148
ЦИТАТА	149
СВІДЧЕННЯ	151
“Обійду я обачно місця трясовинні й змокрілі...”	152
ЯК ВОДА	153
<i>МАЙРОНІС</i>	
ЛИТВО ДОРОГА	153
ДЕ МЧИТЬСЯ ШЕШУПЕ	154
ЗА РАСЕЙНЯЙ	154
<i>Альфонсас МАЛДОНІС</i>	
СЕРПНЕВІ СОНЕТИ	155
<i>Саломея НЕРІС</i>	
ВЕСНА (Із картин М. К. Чурльоніса)	160
<i>Марія ПАВІЛОНЕНЄ</i>	
КАЗАЛА Я...	161
ЗУСТРІЧ	161
<i>Рамуте СКУЧАЙТЕ</i>	
ОСІННІ ЛИСТИ	162
<i>Йонас СТРЕЛКУНАС</i>	
“Не згадаю, коли день народження твій...”	163
<i>З ПОЛЬСЬКОЇ</i>	
<i>Еугеніуш ҐОЛИБАРД</i>	
КОЛЯДА-МОЛИТВА	164

НЕ ВИГАДКОЮ	164
ПРИГОТУЙМОСЯ!	165
МРІЇ ЗАКОХАНОГО АНГЕЛА	166
<i>Януш ЄДИНАК</i>	
ЗАПОВІДЬ П'ЯТА	166
<i>Тадеуш ЗАВАДОВСКИ</i>	
СПОВІДЬ	167
<i>Маженна ЛЕВАНДОВСКА</i>	
ТАК ЛЮБИТИ	168
<i>Агнешка ОСЕЦКА</i>	
ВЕЛИКА ВОДА	169
<i>Маріола П'ЯНТКОВСКА</i>	
ДО БАТЬКА	170
БУРШТИНОВЕ СВІТІННЯ (цикл)	
“У день зустрічі, в той неповторний момент...”	171
“Я жити хотів би у західній Грузії”	172
“Це так просто — задути свічку...”	172
КУРШСЬКА КОСА	173
“Плаче дощ...”	173
“Чому часто слава розминається з нами...”	174

Літературно-художнє видання

ЦУШКО
Сергій Вікторович

СОНЦЕ ОСЕНІ

Вірші й переклади

Редактор *Д. С. Чередниченко*
Художнє оформлення *Л. В. Міщук*
Технічний редактор *Т. М. Мацапура*
Коректор *Н. О. Дорожкіна*
Комп'ютерне верстання *О. Є. Кочубей*
Палітурні роботи виконали:
Т. Ю. Замішайло, Я. П. Намака

Підписано до друку 12.03.2010 р. Формат 84 х 108 1/32.
Гарнітура "LazingskiC". Друк офсетний.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 9,66. Обл.-вид. арк. 7,11.
Наклад 300 пр. Зам. 10-12.

Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ.
Адреса видавництва та друкарні: 04071, Київ-71, вул. Межигірська 7/16 д.
Тел. (044) 425-12-75, 425-04-96.
E-mail: mail@pulsary.com.ua <http://www.pulsary.com.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції, серія ДК № 585 від 05.09.2001 р.

Цушко, Сергій.
Ц91 Сонце осені : вірші й пер. / Сергій Цушко.— К.:
Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2010. — 182 с.

ISBN 978-966-2171-64-8

Книжка містить нові поезії, лише окремі з них
входили до збірок “Мій майдан” та “Закоханий
мандрівець”, а також переклади з білоруської,
грузинської, литовської та польської мов.

ББК 84.4УКР6

ISBN 978-966-2171-64-8

9 789662 171648